



KSI.430.1.2025

Nr ewid. 44/2025/P/25/001/KSI

Informacja o wynikach kontroli

Wykonanie budżetu państwa w 2024 r.
w częściach: 41 – Środowisko oraz 51 – Klimat

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

Dyrektor Departamentu Środowiska

Paweł Trzaskowski

/podpisano elektronicznie/

Akceptuję:

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Jacek Kozłowski

/podpisano elektronicznie/

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Marian Banaś

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, czerwiec 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli

ul. Filtrowa 57

02-056 Warszawa

+48 22 444 50 00

nik@nik.gov.pl

www.nik.gov.pl

Spis treści

1.	WPROWADZENIE.....	3
2.	OCENA OGÓLNA	6
3.	WNIOSKI	11
4.	WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO.....	12
4.1.	DOCHODY BUDŻETOWE.....	12
4.2.	WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH.....	13
4.3.	SPRAWOZDAWCZOŚĆ	19
5.	WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 51 – KLIMAT	21
5.1.	DOCHODY BUDŻETOWE.....	21
5.2.	WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH.....	23
5.3.	SPRAWOZDAWCZOŚĆ	30
6.	NADZÓR MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA NAD JEDNOSTKAMI PODLEGŁYMI I NADZOROWANYMI.....	31
7.	INFORMACJE DODATKOWE	33
8.	ZAŁĄCZNIKI	34
8.1.	DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO	34
8.2.	DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 51 – KLIMAT.....	34
8.3.	WYKAZ OCEN KONTROLOWANYCH JEDNOSTEK.....	34
8.4.	KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO.....	35
8.5.	KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 51 – KLIMAT	37
8.6.	DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO.....	40
8.7.	DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 51 – KLIMAT	42
8.8.	WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO	44
8.9.	WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 51 – KLIMAT.....	45
8.10.	ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO	46
8.11.	ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 51 – KLIMAT	48
8.12.	WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO	49
8.13.	WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 51 – KLIMAT	50
8.14.	WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI.....	51

1. WPROWADZENIE

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny: wykonania budżetu państwa na rok 2024 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez Ministra (dysponenta części budżetowych: 41 – Środowisko i 51 – Klimat) oraz wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tych części budżetu państwa, ze szczególnym uwzględnieniem planów finansowych Ministerstwa Klimatu i Środowiska (wykonywanych przez dysponenta III stopnia w obu ww. częściach) oraz Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wykonywany przez dysponenta III stopnia w części 51).

Zakres kontroli

- analiza porównawcza wykonania dochodów (w cz. 51 – pełne badanie dochodów),
- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku wydatkowania środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ w tym:

W 2024 r. dysponentem części 41 – Środowisko i części 51 – Klimat był Minister Klimatu i Środowiska na podstawie § 1 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Klimatu i Środowiska².

W części 41 funkcjonował jeden dysponent II stopnia (Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska) i 31 jednostek budżetowych, których kierownicy, a w przypadku Ministerstwa Klimatu i Środowiska³ dyrektor generalny urzędu, byli dysponentami III stopnia⁴, tj.:

- Ministerstwo Klimatu i Środowiska – urząd obsługujący ministra właściwego ds. środowiska;
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska (GDOŚ);
- 16 regionalnych dyrekcji ochrony środowiska (RDOŚ);
- Biuro Nasiennictwa Leśnego;
- Dyrektor Centralnego Azylu dla Zwierząt;
- 11 szkół leśnych.

W ramach części 41 – Środowisko finansowano m.in. zadania z zakresu:

- ochrony przyrody, w tym w parkach narodowych, rezerwach przyrody;
- bioróżnorodności, ochrony gatunków roślin i zwierząt, prawem chronionych lasów, zwierzyny i innych tworów przyrody;
- geologii, w tym gospodarki zasobami naturalnymi;
- leśnictwa, w tym ochrony lasów i gruntów leśnych oraz łowiectwa;
- edukacji ekologicznej i promocji ekologicznych warunków życia – w zakresie zadań należących do działu;
- mikroorganizmów genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych, w tym nadzoru nad uprawami GMO w rozumieniu przepisów o mikroorganizmach genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmach genetycznie zmodyfikowanych, z wyjątkiem spraw związanych z wydawaniem zezwoleń na wprowadzenie do obrotu żywności i środków farmaceutycznych, spraw organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego i pasz genetycznie zmodyfikowanych w zakresie niektórych zadań lub czynności określonych właściwymi przepisami oraz kontroli upraw w zakresie organizmów genetycznie zmodyfikowanych.

Dochody zrealizowane w 2024 r., w części 41 – Środowisko wyniosły 184 601,0 tys. zł, w tym 180 110,0 tys. zł stanowiły dochody uzyskane przez dysponenta III stopnia (w MKiŚ)⁵. Dochody w części 41 stanowiły 0,03 % ogółu dochodów budżetu państwa (623 239 830,6 tys. zł).

W 2024 r. w części 41 – Środowisko zrealizowano wydatki budżetu państwa w wysokości 748 358,1 tys. zł, w tym 75 431,1 tys. zł stanowiły wydatki MKiŚ (dysponenta III stopnia). Wydatki w części 41 stanowiły 0,09 % ogółu wydatków budżetu państwa (834 242 509,6 tys. zł).

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm., dalej: „ustawa o finansach publicznych” lub „u.f.p.”.

² Dz. U. poz. 2726.

³ Dalej: „Ministerstwo” lub „MKiŚ”.

⁴ Decyzja Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 9 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia dysponentów środków budżetu państwa w częściach budżetowych 41 – Środowisko, 47 – Energia i 51 – Klimat (Dz. Urz. MKiŚ poz. 94, ze zm.).

⁵ Wszystkie dane finansowe są prezentowane według stanu na 1 kwietnia 2025 r.

- a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
- b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w częściach: 41 i 51.

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021–2023 okres objęty kontrolą obejmuje również te lata.

Z budżetu środków europejskich wydatkowano w części 41 – Środowisko 3405,7 tys. zł. W MKiŚ dysponent III stopnia w 2024 r. nie wydatkował środków z budżetu środków europejskich. Wydatki budżetu środków europejskich w części 41 stanowiły 0,01 % ogółu wydatków budżetu środków europejskich (65 295 018,2 tys. zł).

W części 51 funkcjonowały dwie jednostki budżetowe, tj.:

- MKiŚ – urząd obsługujący ministra właściwego ds. klimatu – z dyrektorem generalnym w roli dysponenta III stopnia;
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) – z Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w roli dysponenta III stopnia.

W ramach części 51 – Klimat finansowano m.in. zadania z zakresu:

- udziałów w kształtowaniu polityki klimatycznej, w tym w ramach Unii Europejskiej (UE), w szczególności w negocjacjach dotyczących polityki międzynarodowej w zakresie klimatu i zrównoważonego rozwoju;
- wdrażania polityki klimatycznej UE, w tym w zakresie zarządzania środkami na cele transformacji ekologicznej i klimatycznej, w szczególności zarządzania aukcjami uprawnień do emisji gazów cieplarnianych;
- ochrony i kształtowania środowiska oraz racjonalnego wykorzystywania jego zasobów, z zastrzeżeniem zadań ministra właściwego ds. środowiska;
- ekologicznych warunków życia wynikających z ochrony powietrza, ochrony powierzchni ziemi, ochrony przed hałasem i ochrony przed polami elektromagnetycznymi;
- kontroli przestrzegania wymagań ochrony środowiska i badania stanu środowiska;
- systemu zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji oraz handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych;
- gospodarki odpadami, w tym jako element gospodarki o obiegu zamkniętym;
- wspierania, w tym promocji, ekologicznych innowacji i technologii, z uwzględnieniem celów transformacji klimatycznej i energetycznej;
- zarządzania i koordynacji programami w zakresie upowszechniania, rozwoju i promocji wykorzystywania technologii niskoemisyjnych i zeroemisyjnych, w tym w szczególności w zakresie odnawialnych źródeł energii oraz transportu;
- społeczno-ekonomicznych aspektów transformacji ekologicznej i klimatycznej;
- efektywności energetycznej;
- rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- edukacji ekologicznej i promocji ekologicznych warunków życia – w zakresie zadań należących do działu.

Dochody zrealizowane w 2024 r., w części 51 – Klimat wyniosły 14 699 247,9 tys. zł, w tym 14 311 774,6 tys. zł stanowiły dochody zrealizowane przez dysponentów III stopnia (w MKiŚ i GIOŚ). Dochody w części 51 stanowiły 2,4 % ogółu dochodów budżetu państwa.

W 2024 r. w części 51 – Klimat zrealizowano wydatki budżetu państwa w wysokości 579 468,5 tys. zł, w tym 143 865,8 tys. zł stanowiły wydatki

dysponenta III stopnia w MKiŚ a 331 188,2 tys. zł wydatki GIOŚ. Wydatki w części 51 stanowiły 0,07 % ogółu wydatków budżetu państwa.

Z budżetu środków europejskich wydatkowano w części 51 – Klimat 3 898 223,5 tys. zł, w tym 2178,6 tys. zł stanowiły wydatki GIOŚ. Dysponent III stopnia w MKiŚ nie miał wydatków w ramach budżetu środków europejskich. Wydatki budżetu środków europejskich w części 51 stanowiły 6,0 % ogółu wydatków ujętych w tym budżecie.

Kontrolą przeprowadzoną na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶ objęto MKiŚ (na poziomie dysponenta głównego i dysponenta III stopnia) oraz GIOŚ (dysponenta III stopnia w części 51).

Wykaz ocen kontrolowanych jednostek zawiera załącznik 8.3 do niniejszej informacji.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

2. OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli
ocenia w formie
opisowej wykonanie
budżetu państwa
w 2024 r. w części 41 –
Środowisko

Kontrola **dochodów** budżetowych w części 41 – **Środowisko** została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego. Zrealizowane dochody wyniosły 184 601,0 tys. zł i stanowiły 98,2 % planu. Były one niższe o 7060,9 tys. zł, tj. o 3,7 %, od dochodów wykonanych w 2023 r.

W 2024 r. w części 41 zrealizowane **wydatki** wyniosły 748 358,1 tys. zł, tj. 81,2 % planu po zmianach. Były one wyższe o 148 371,2 tys. zł, tj. o 27,4 %, od wydatków poniesionych w 2023 r.

Środki rezerw celowych zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem wskazanym w decyzjach Ministra Finansów.

Szczegółowe badanie trzech dotacji wykazało, że Minister udzieliła Tatrzzańskiemu Parkowi Narodowemu⁷ dotacji celowej na zakup czterech busów elektrycznych, pomimo że przed zawarciem umowy nie zostały określone zasady wykorzystania pojazdów, w tym nie opracowano programu edukacyjnego, na potrzeby realizacji którego zakupiono ww. środki transportu. Świadczy to o nierzetelnej weryfikacji w MKiŚ przygotowania jednostki dotowanej do realizacji ww. zadania. Ponadto Dyrektor Departamentu Budżetu przyjęła rozliczenie umowy dotacji celowej Karkonoskiego Parku Narodowego⁸, pomimo że umowy dotyczące wydatków ujętych w rozliczeniu tej dotacji zostały zawarte przed podpisaniem umowy dotacji oraz zmianą planu finansowego parku, a park zapewnił finansowanie ww. zadań z innego źródła. Świadczy to o nierzetelnej weryfikacji w MKiŚ potrzeb beneficjentów przed wystąpieniem o uruchomienie środków z rezerw celowych oraz podpisaniem umowy dotacji.

Szczegółowe badanie 73 wydatków budżetu państwa wykazało przypadek dokonania rozliczenia usługi według ustalonego w MKiŚ jednolitego klucza podziałowego, który jest wskaźnikiem procentowym udziału poszczególnych części budżetowych w finansowaniu stałych kosztów utrzymania, co było niezgodne z obowiązującą w MKiŚ polityką rachunkowości oraz przypadek niezapewnienia udokumentowania w aktach osobowych pracownika spoza korpusu służby cywilnej jego zakresu obowiązków, co było działaniem nierzetelnym. W zakresie wydatków na działania promocyjne i reklamowe stwierdzono przypadek wyrażenia przez zamawiającego zgody na odstąpienie od wymagań wskazanych w zawartej umowie oraz dopuszczenia do ograniczenia zakresu umowy przez osobę nieupoważnioną.

W obszarze udzielania zamówień publicznych, w jednym z czterech zbadanych zamówień, stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niepobraniu przez główną księgową dysponenta III stopnia kary umownej w wysokości 0,9 tys. zł, co było działaniem niezgodnym z zawartą umową.

⁷ Dalej: „TPN”.

⁸ Dalej: „Karkonoski PN”.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 41 – Środowisko wyniosły 37,6 % planu po zmianach. Przyczyną niskiego wykonania wydatków było niepodpisanie umów o dofinansowanie i przeniesienie realizacji wydatków na 2025 r. Procedura weryfikacji fiszek projektowych dotyczących projektów w ramach programu FENIKS 2021–2027 została przeprowadzona z przekroczeniem do 201 dni terminu określonego w Systemie oceny i wyboru projektów w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027.

Nie stwierdzono wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich poniesionych bez podstawy prawnej, niecelowych, nierzetelnych i niegospodarnych.

NIK opiniuje pozytywnie sporządzone przez dysponenta części 41 – Środowisko łączne roczne sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r. Sprawozdania te zostały sporządzone na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek podległych.

Szczegółowe dane kalkulacji oceny ogólnej części 41 – Środowisko zamieszczono w załączniku 8.4 do niniejszej informacji.

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r., przeprowadzono pełną kontrolę **dochodów budżetowych w części 51 – Klimat** obejmującą analizę realizacji dochodów, w tym prawidłowości i terminowości ustalenia wybranych należności oraz windykacji zaległości w obu kontrolowanych jednostkach, tj. w MKiŚ i GIOŚ.

Dochody budżetu państwa w części 51 zrealizowano w 2024 r. w wysokości 14 699 247,9 tys. zł, co stanowiło 100,6 % planu. Były one niższe o 4 197 902,5 tys. zł, tj. o 22,2 % od dochodów wykonanych w 2023 r.

Zrealizowane dochody Ministerstwa (dysponenta III stopnia), odprowadzone na rachunek dochodów budżetu państwa, wyniosły 14 310 780,8 tys. zł, co stanowiło 101,0 % planu. Uzyskane w 2024 r. dochody stanowiły 77,5 % dochodów wykonanych w 2023 r. Spadek ten był spowodowany głównie obniżeniem średniej ceny uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na aukcjach.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie dochodów budżetu państwa oraz dochodzenie należności budżetu państwa przez MKiŚ. Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca braku terminowej transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/959 z dnia 10 maja 2023 r.⁹ zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, skutkowałą niezgodnością przepisów krajowych obowiązujących w 2024 r.

⁹ Dalej: „dyrektywa 2023/959” (Dz. Urz. UE L 130 z 15 czerwca 2023, str. 134, ze zm.). Zgodnie z art. 5 dyrektywy 2023/959, jej przepisy weszły w życie 5 czerwca 2023 r., tj. dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, które nastąpiło 16 maja 2023 r.

z prawem Unii Europejskiej w zakresie wymagań odnośnie do przeznaczenia dochodów z aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych lub ich równowartości finansowej, w tym katalogu celów, na które państwo członkowskie może przeznaczyć te środki, nie miała wpływu na wykonanie przez MKiŚ dochodów w 2024 r.

Dochody budżetowe, określone w planie finansowym GIOŚ na 2024 r. w kwocie 328,0 tys. zł, zostały zrealizowane w wysokości 993,8 tys. zł. Wykonanie stanowiło 303,0 % planu. Uzyskane w 2024 r. dochody były niższe o 248,3 tys. zł, tj. o 20,0 % od zrealizowanych w 2023 r. (1242,1 tys. zł).

W GIOŚ szczegółowe badanie dochodów budżetowych wykazało, że w 2024 r. ujmowano należności z tytułu sprzedaży samochodów i wadium od kontrahentów na koncie nieokreślonym w zakładowym planie kont GIOŚ, co było działaniem nierzetelnym.

W 2024 r. Główny Inspektor nie podjął należytych działań zarządczych, aby zakończyć 461 z 608 postępowań odwoławczych m.in. od decyzji wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska o nałożeniu kary na gminę za nieosiągnięcie przez nią poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych na kwotę 37 243,2 tys. zł. Niezakończenie postępowań wszczętych w latach 2022–2024 uniemożliwiło wojewódzkim inspektorom ochrony środowiska pobranie kar stanowiących dochody budżetu państwa w części 85, w przypadkach gdy podjęte przez nich rozstrzygnięcie zostanie utrzymane. Nieprawidłowość ta z uwagi na jej wpływ na ograniczenie poboru dochodów budżetu państwa spowodowała obniżenie oceny ogólnej GIOŚ z pozytywnej do oceny w formie opisowej.

W 2024 r. zrealizowane **wydatki** w części 51 wyniosły 579 468,5 tys. zł, tj. 96,5 % planu po zmianach, w tym 143 865,8 tys. zł stanowiły wydatki dysponenta III stopnia w MKiŚ, a 331 188,2 tys. zł wydatki GIOŚ. Były one wyższe o 68 843,6 tys. zł, tj. o 13,5 %, od wydatków poniesionych w 2023 r.

Środki rezerw celowych zostały w MKiŚ wykorzystane zgodnie z przeznaczeniami wskazanymi w decyzjach Ministra Finansów.

Wyплаты środków w MKiŚ w ramach transz ujętych w umowach dotacji objętych badaniem szczegółowym wynikały z zatwierdzenia złożonych wniosków o płatność, a etapowe rozliczenie odbywało się zgodnie z ich zapisami.

Szczegółowe badanie 49 wydatków budżetu państwa w MKiŚ wykazało przypadek sklasyfikowania wydatku niezgodnie z załącznikiem 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁰. W MKiŚ w obszarze udzielania zamówień publicznych, w jednym z czterech zbadanych zamówień, stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niepobraniu przez głównego księgowego dysponenta III stopnia kary umownej w wysokości 2,2 tys. zł, co było działaniem niezgodnym z zawartą umową.

¹⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 51 wyniosły 3 898 223,5 tys. zł 98,4 % planu po zmianach. Minister zaplanowała wydatki na realizację 11 projektów z zakresu infrastruktury energetycznej w budżecie środków europejskich w części 51 – Klimat w wysokości 483 668,3 tys. zł, pomimo że zgodnie z art. 7a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej¹¹ sprawy związane z infrastrukturą energetyczną, w tym funkcjonowaniem systemów energetycznych, z uwzględnieniem zasad racjonalnej gospodarki i potrzeb bezpieczeństwa energetycznego kraju zostały przypisane do działu energia finansowanego w ramach części 47. Zdaniem NIK, niewłaściwa klasyfikacja wydatków stanowi zaburzenie przejrzystości finansów publicznych. W 2024 r. dysponent III stopnia w MKiŚ nie zaplanował i nie zrealizował wydatków z budżetu środków europejskich w części 51 – Klimat.

W MKiŚ nie stwierdzono wydatków bez podstawy prawnej, niecelowych, nierzetelnych i niegospodarnych.

NIK opiniuje pozytywnie sporządzone przez dysponenta części 51 łączne roczne sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r. Zostały one sporządzone na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek podległych, które w jednostkach kontrolowanych zawierały dane zgodne z ewidencją księgową.

Minister przed wypowiedzeniem zawartego z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Porozumienia w sprawie stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania” oraz wypowiedzeniem przez NFOŚiGW umowy nr 1036/2023/Wn-50/MN-PO/D nie zapewniła uzgodnienia z Ministrem Infrastruktury¹² ram prawnych dla funkcjonowania systemu stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania oraz form i sposobu prowadzenia planowanego monitoringu. Dotychczas podjęte działania w sprawie przedmiotowego monitoringu rodzą ryzyko poniesienia w dalszej perspektywie wydatków z naruszeniem zasady wynikającej z art. 44 ust. 3 pkt 1 u.f.p. Ponadto Minister, podejmując inicjatywę w zakresie tworzenia systemu stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania oraz włączenia tego systemu do Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez GIOŚ, nie uzgodniła z MI form i sposobu prowadzenia planowanego monitoringu, co było działaniem nierzetelnym. W 2024 r. zrealizowane wydatki GIOŚ wyniosły 331 188,2 tys. zł, tj. 98,9 % planu po zmianach. Były one wyższe od poniesionych w 2023 r. o 17 679,8 tys. zł, tj. o 5,6 %.

Dyrektor Generalny GIOŚ nie zgłosił do zablokowania planowanych wydatków na współfinansowanie realizacji siedmiu projektów, w wysokości 1 090,5 tys. zł, pomimo że dyrektorzy komórek organizacyjnych GIOŚ realizujących te projekty informowali go o niemożliwości poniesienia zaplanowanych wydatków w związku z późnym ogłoszeniem przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska

¹¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1370, ze zm.

¹² Dalej: „MI”.

i Gospodarki Wodnej¹³ naboru wniosków. Było to działanie niecelowe i nierzetelne.

Środki rezerw celowych zostały w GIOŚ wykorzystane zgodnie z przeznaczeniami wskazanymi w decyzjach Ministra Finansów.

W GIOŚ szczegółowe badanie wydatków bieżących i majątkowych budżetu państwa i budżetu środków europejskich pod kątem ich legalności, gospodarności, rzetelności i celowości, przeprowadzone na próbie 47 dowodów księgowych na kwotę 35 434,9 tys. zł, nie wykazało nieprawidłowości.

W jednym z dwóch objętych badaniem zamówień publicznych w GIOŚ nie dokonano oszacowania wartości zamówienia oraz nierzetelnie sporządzono notatkę z rozeznania rynku, co było niezgodne z regulaminem udzielania zamówień obowiązującym w GIOŚ.

W GIOŚ wydatki budżetu środków europejskich poniesione w 2024 r. były o 7191,5 tys. zł (o 76,7 %) niższe niż w 2023 r. Różnica pomiędzy wykonaniem wydatków w 2024 r., a wykonaniem wydatków w 2023 r. wynikała z tego, że w 2023 r. GIOŚ zakończył realizację dwóch projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020.

W GIOŚ roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych zostały sporządzone w terminach określonych stosownymi rozporządzeniami Ministra Finansów¹⁴.

¹³ Dalej: „NFOŚiGW”.

¹⁴ Rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1731).

3. WNIOSKI

**Minister Klimatu
i Środowiska**

W związku ze stwierdzonymi w MKiŚ nieprawidłowościami NIK formułuje następujące wnioski:

1. Niezwłoczne zakończenie prac nad projektem ustawy zapewniającej transpozycję dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/959 z dnia 10 maja 2023 r. zmieniającej dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych i skierowanie go do dalszych prac legislacyjnych.
2. Zapewnienie w uzgodnieniu z Ministrem Infrastruktury ram prawnych dla funkcjonowania systemu stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania oraz form i sposobu prowadzenia planowanego monitoringu.
3. Zapewnienie adekwatnych i skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej w szczególności w celu:
 - planowania wydatków we właściwych częściach budżetowych;
 - udzielania dotacji celowych po weryfikacji przygotowania jednostki dotowanej do realizacji zadania oraz potrzeb beneficjentów przed wystąpieniem o uruchomienie środków z rezerw celowych oraz podpisaniem umowy dotacji;
 - weryfikacji wykonywania zawartych umów zgodnie z ich postanowieniami.

4. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO

4.1. DOCHODY BUDŻETOWE

4.1.1. REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r., kontrola dochodów budżetowych w części 41 – Środowisko została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W części 41 – Środowisko zrealizowane w 2024 r. dochody wyniosły łącznie 184 601,0 tys. zł i stanowiły 98,2 % kwoty planowanej oraz 96,3 % dochodów wykonanych w 2023 r. (191 661,9 tys. zł). Główną pozycję dochodów (82,9 % dochodów ogółem) stanowiły wpływy z opłat za koncesje i licencje, które wyniosły 153 034,4 tys. zł. Były one niższe od planowanych o 4,7 % i stanowiły 96,2 % dochodów z tego tytułu wykonanych w 2023 r.

W 2024 r. dochody budżetu państwa dysponenta III stopnia w MKiŚ zrealizowano w kwocie 180 110,0 tys. zł (tj. 97,6 % ogółu dochodów osiągniętych w 2024 r. w części 41). W porównaniu do dochodów uzyskanych w 2023 r. nastąpił spadek o 2,3 %. Wynikał on głównie z wykonania niższych niż planowano dochodów z opłat za koncesje i licencje (wpływy z tytułu wynagrodzenia z umów o ustanowienie użytkowania górniczego).

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 41 – Środowisko zamieszczono w załączniku 8.6 do niniejszej informacji.

4.1.2. NALEŻNOŚCI POZOSTAŁE DO ZAPŁATY

Należności pozostałe do zapłaty, według stanu na 31 grudnia 2024 r., w części 41 – Środowisko wyniosły 6088,4 tys. zł, w tym zaległości netto 4274,5 tys. zł. W porównaniu do stanu na koniec 2023 r. kwota należności pozostałych do zapłaty była wyższa o 1514,5 tys. zł (stanowiła 133,1 % kwoty należności pozostałych do zapłaty według stanu na koniec 2023 r.), a kwota zaległości netto – wyższa o 1196,3 tys. zł (stanowiła 138,9 % kwoty zaległości netto według stanu na koniec 2023 r.). Łączny wzrost należności spowodowany był przede wszystkim wzrostem należności z tytułu wpływów z pozostałych odsetek oraz powstaniem nowych należności z tytułu wpływów z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych.

Należności pozostałe do zapłaty wykazywane przez MKiŚ (dysponenta III stopnia), według stanu na 31 grudnia 2024 r., wyniosły ogółem 4 327,0 tys. zł, w tym zaległości netto 2516,8 tys. zł. W porównaniu do należności w 2023 r. należności pozostałe do zapłaty były wyższe o 363,6 tys. zł (stanowiły 109,2 % ich wartości), a zaległości netto były wyższe o 43,1 tys. zł (stanowiły 109,2 % ich wartości). Najwyższe należności pozostałe do zapłaty, w tym zaległości netto, dotyczyły wpływów z tytułu opłat za koncesje i licencje (odpowiednio 2294,0 tys. zł oraz 607,1 tys. zł) oraz dochodów z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa (odpowiednio 850,9 tys. zł i 847,6 tys. zł).

4.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

4.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

W 2024 r. w części 41 zrealizowane wydatki wyniosły 748 358,1 tys. zł, tj. 81,2 % planu po zmianach. W strukturze zrealizowanych wydatków w części 41 największy udział miały wydatki bieżące jednostek budżetowych, tj. 463 278,8 tys. zł, co stanowiło 61,9 % wydatków w tej części, a następnie dotacje 219 808,6 tys. zł (29,4 %), wydatki majątkowe 40 300,1 tys. zł (5,4 %), wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 u.f.p., w tym współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej 22 444,8 tys. zł (3,0 %) oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych 2 525,8 tys. zł (0,3 %).

Wydatki zrealizowane w MKiŚ (dysponent III stopnia), w porównaniu do wydatków poniesionych w 2023 r., były wyższe o 14 835,2 tys. zł (24,5 %) i wyniosły 75 431,1 tys. zł (97,1 % planu po zmianach). W strukturze zrealizowanych wydatków wydatki bieżące jednostek budżetowych, tj. 74 679,3 tys. zł stanowiły 99,0 % wszystkich wydatków poniesionych w MKiŚ (przez dysponenta III stopnia).

W ustawie budżetowej na rok 2024 limit wydatków budżetu państwa w części 41 ustalono w wysokości 631 203,0 tys. zł. W trakcie roku limit wydatków został zwiększony *per saldo* o 290 178,5 tys. zł (tj. o 46,0 %) do 921 381,5 tys. zł, z tego: o 287 018,7 tys. zł z tytułu przeniesienia środków z rezerwy ogólnej i rezerw celowych, o 839,0 tys. zł na podstawie decyzji Ministra Finansów korygujących plan wydatków wynikający z ustawy budżetowej oraz 2320,8 tys. zł w wyniku decyzji dysponenta części 41 przenoszących środki pomiędzy częściami budżetowymi w jego dyspozycji¹⁵.

W 2024 r. limit wydatków w części 41 został zwiększony środkami z rezerwy ogólnej o 2374,6 tys. zł na podstawie dwóch zarządzeń Prezesa Rady Ministrów nr 45 z dnia 19 kwietnia 2024 r. oraz nr 115 z 14 listopada 2024 r. w sprawie przyznania Ministrowi Klimatu i Środowiska, z ogólnej rezerwy budżetowej, środków finansowych, z przeznaczeniem na prowadzenie niektórych spraw arbitrażowych przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej. Środki te w wysokości 2353,7 tys. zł, tj. 99,1 % uruchomionych środków, zostały wykorzystane przez dysponenta III stopnia w MKiŚ. Środki z rezerwy ogólnej zostały przeznaczone na wydatki, których dysponent nie był w stanie przewidzieć na etapie opracowywania ustawy budżetowej i nie były ujęte w ustawie budżetowej na rok 2024.

Limit wydatków części 41 został zwiększony *per saldo* o 284 644,1 tys. zł z 12 pozycji rezerw celowych, na podstawie 241 decyzji Ministra Finansów i 76 korekt tych decyzji. Były to:

- poz. 8 „Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej (UE)” – o 1660,7 tys. zł;
- poz. 16 „Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa” – o 37 206,4 tys. zł;
- poz. 19 „Rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne i nowe zadania (w tym na skutki przechodzące)” – o 200,3 tys. zł;
- poz. 20 „Środki na szkolenia i wynagrodzenia na nowe mianowania urzędników służby cywilnej oraz skutki przechodzące” – o 75,5 tys. zł;
- poz. 21 „Rezerwa na zwiększenie wynagrodzeń przeznaczonych na wypłaty wynagrodzeń dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych, a także nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i odpraw w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, dla pracowników jednostek

¹⁵ Na podstawie art. 171 ust. 9 ustawy o finansach publicznych.

- organizacyjnych stanowiących wyodrębnioną część budżetową, w których średnioroczne zatrudnienie w roku poprzednim nie przekracza 50 osób, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń” – o 281,8 tys. zł;
- poz. 26 „Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego *Aktywna Tablica* i Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa – Priorytet 3, a także programów rządowych z zakresu edukacji patriotycznej i obywatelskiej dzieci i młodzieży” – o 42,3 tys. zł;
 - poz. 29 „Zmiany systemowe w finansowaniu jednostek samorządu terytorialnego, w tym w finansowaniu zadań oświatowych” – o 13 500,5 tys. zł;
 - poz. 44 „Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych, w tym środki na odbudowę dochodów budżetu państwa i zadania związane z poprawą finansów publicznych” – o 37 165,6 tys. zł;
 - poz. 49 „Utrzymanie rezultatów niektórych projektów zrealizowanych przy udziale środków z UE, w tym systemy informatyczne, a także środki na wsparcie potencjału realizacji zadań publicznych” – 156 294,0 tys. zł;
 - poz. 59 „Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej” – o 27 706,6 tys. zł;
 - poz. 62 „Rezerwa na przygotowanie i realizację zadań związanych z objęciem i sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w pierwszej połowie 2025 roku” – o 2323,9 tys. zł;
 - poz. 66 „Środki na uzupełnienie wzrostu wynagrodzeń w jednostkach sektora finansów publicznych” – o 8186,5 tys. zł.

Środki z rezerw celowych w części 41 zostały wykorzystane w wysokości 126 353,7 tys. zł, tj. 44,4 % środków uruchomionych po korektach. Środki te zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniami wskazanymi w decyzjach Ministra Finansów. Większość tj. 96,7 % (153 044,7 tys. zł) wszystkich niewykorzystanych środków z rezerw celowych dotyczyło rezerwy poz. 49 „Utrzymanie rezultatów niektórych projektów zrealizowanych przy udziale środków z UE, w tym systemy informatyczne, a także środki na wsparcie potencjału realizacji zadań publicznych” Niższe wykonanie wydatków wynikało z unieważnienia postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na usunięcie odpadów niebezpiecznych.

Szczegółowe badanie wykorzystania środków z rezerw celowych budżetu państwa w ramach części 41 na próbie 173 565,8 tys. zł (tj. 60,6 % środków uruchomionych z rezerw celowych po korekcie), z których wykorzystano 18 330,4 tys. zł wykazało, że środki, zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na cele określone w decyzjach Ministra Finansów.

Minister wydał 31 decyzji w sprawie blokowania planowanych na 2024 r. wydatków budżetu państwa na łączną kwotę 166 756,5 tys. zł, w tym cztery decyzje na łączną kwotę 2021,3 tys. zł blokowały planowane wydatki okresowo. Zablockowane do końca 2024 r. planowane wydatki 27 decyzjami na łączną kwotę 164 735,2 tys. zł stanowiły 17,9 % ogółu planowanych wydatków po zmianach. Minister dokonywał blokad na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p. Decyzje zostały podjęte przez Ministra w terminie do 26 dni od dnia przekazania przez jednostki podległe wniosku o decyzję blokującą środki. W planach finansowych GDOŚ i RDOŚ zablockował do końca 2024 r. wydatki łącznie na 156 893,2 tys. zł, tj. 95,2 % wszystkich zablockowanych wydatków do końca 2024 r. w części 41 – Środowisko. Przyczynami blokowania wydatków było niepodpisanie przez wykonawcę umowy na usunięcie odpadów oraz konieczność przesunięcia realizacji zadań na 2025 r. z uwagi na brak podpisanych umów o dofinansowanie projektów w ramach programu FENIKS 2021–2027. W planie wydatków MKiŚ (dysponenta III stopnia) zablockowane do końca 2024 r. wydatki wyniosły łącznie 604,7 tys. zł, co stanowiło 0,8 % ogółu planowanych wydatków. Blokady te wynikały m.in. ze zmniejszonego zapotrzebowania na środki dotyczące zakupu materiałów, zakupu usług drukarskich, remontowych, pocztowych i kurierskich, niższych wydatków na zagraniczne podróże służbowe pracowników MKiŚ, z zakończenia umowy o specjalistyczne doradztwo prawne oraz rezygnacji z zawarcia nowej umowy.

W 2024 r. Prezes Rady Ministrów nie wydawał Ministrowi polecenia wpłaty z części 41 środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o COVID-19.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych zrealizowano w wysokości 463 278,8 tys. zł, tj. 74,5 % planu po zmianach. W porównaniu do wydatków bieżących poniesionych w 2023 r. wydatki w tej grupie były wyższe o 77 926,4 tys. zł, tj. o 20,2 %.

W 2024 r. przeciętne zatrudnienie w części 41 – Środowisko wyniosło 2270 osób i było o 55 osób, tj. o 2,5 % większe niż średnie w 2023 r., w tym zatrudnienie w grupie członków korpusu służby cywilnej wyniosło w 2024 r. 1418 osób i było o 30 osób, tj. o 2,2 % większe niż średnie zatrudnienie w 2023 r.

Wzrost zatrudnienia w części 41 – Środowisko w 2024 r. wynikał głównie z zatrudnienia w szkołach leśnych nauczycieli specjalistów: pedagogów, psychologów, logopedów, nauczycieli do przedmiotów zawodowych, zatrudnienia drugiego zastępcy Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, zatrudnienia pracowników z uwagi na faktyczne potrzeby związane z realizacją projektów ze środków UE, zatrudnienia osób w celu zastępstwa pracowników przebywających na długotrwałych zwolnieniach oraz obsadzenia wakujących stanowisk.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w części 41 w 2024 r., według sprawozdania Rb-70, wyniosło 9,5 tys. zł i było o 15,8 % wyższe w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia brutto w 2023 r., przy czym w grupie członków korpusu służby cywilnej przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło w 2024 r. 10,2 tys. zł. i było o 15,8 % wyższe w porównaniu do przeciętnego wynagrodzenia brutto w 2023 r.

Przeciętne zatrudnienie w MKiŚ (dysponent III stopnia) wyniosło w 2024 r. 292,48 osób i było o 1,74 osoby (o 0,6 %) wyższe niż w roku poprzednim.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyliczone na podstawie danych zawartych w Rb-70 wyniosło 12,6 tys. zł i było o 17,7 % wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w 2023 r.

W MKiŚ w 2024 r. wypłacono środki pochodzące z Funduszu Cyberbezpieczeństwa w łącznej wysokości 1427,8 tys. zł. Jako środki pozabudżetowe, nie były one przypisane do żadnej z części budżetowej w dyspozycji Ministra.

Wydatki majątkowe zrealizowano w wysokości 45 125,6 tys. zł, tj. 83,0 % planu po zmianach. W ramach tej grupy największe wydatki poniesiono w ramach dotacji celowej o charakterze inwestycyjnym na dofinansowanie zadań realizowanych przez Państwową Służbę Geologiczną pełnioną przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (34,5 % wydatków majątkowych w części) oraz dotacji celowych dla parków narodowych na realizację projektów z udziałem środków UE (9,7 %).

Wydatki majątkowe wykonane przez kontrolowaną jednostkę (MKiŚ – dysponent III stopnia) wyniosły 624,3 tys. zł, tj. 1,4 % wydatków w części. W ramach tych wydatków zrealizowano m.in. zakup infrastruktury sieciowej i serwerowej, zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania.

Na **świadczenia na rzecz osób fizycznych** w części 41 wydatkowano 3132,6 tys. zł, tj. 97,7 % planu po zmianach. Były one wyższe o 473,8 tys. zł, tj. o 17,8 %, od wydatków zrealizowanych w 2023 r.

Dysponent części udzielił dotacji na podstawie umów dotacji, które zrealizowano w wysokości 251 353,9 tys. zł, tj. 98,4 % planu po zmianach (z tego na cele nieinwestycyjne 219 998,0 tys. zł oraz na cele inwestycyjne 31 355,9 tys. zł), w tym na współfinansowanie zadań realizowanych z budżetu UE 4554,5 tys. zł. Wydatki na dotacje były o 79 073,4 tys. zł, tj. o 45,9 %, wyższe niż w 2023 r.

Beneficjentami dotacji były 23 parki narodowe (180 366,2 tys. zł), Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (67 815,0 tys. zł), Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (3 168,8 tys. zł), powiat biłgorajski (3,0 tys. zł) oraz gmina miejska Przemyśl (0,9 tys. zł).

Środki z dotacji celowych zostały przeznaczone w szczególności na:

- dofinansowanie zadań realizowanych na podstawie art. 8h ust. 1 pkt 1 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹⁶ oraz na prowadzenie działań związanych z edukacją przyrodniczą;
- dofinansowanie realizacji zadań państwowej służby geologicznej;
- na uzupełnienie wzrostu wynagrodzeń wraz z pochodnymi w parkach narodowych.

Szczegółowej kontroli poddano trzy umowy dotacji łącznie na 49 565,2 tys. zł, co stanowiło 19,7 % zrealizowanych dotacji w części 41. Środki z dotacji zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Jednej z trzech objętych szczegółowym badaniem umów dotacji, tj. dotacji dla Tatrzańskiego Parku Narodowego na zakup czterech busów elektrycznych przystosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami w rejon Morskiego Oka, udzielono, pomimo że przed zawarciem umowy nie zostały określone zasady wykorzystania pojazdów, w tym nie opracowano programu edukacyjnego, na potrzeby realizacji którego zakupiono ww. środki transportu. W przypadku jednej z trzech zbadanych umów dotacji zawartej z Karkonoskim Parkiem Narodowym na remont szlaku niebieskiego – Drogi Jubileuszowej prowadzącej na Śnieżkę oraz usuwania skutków powodzi na terenie Karkonoskiego PN przyjęto jej rozliczenie, w sytuacji gdy umowy dotyczące ośmiu wydatków ujętych w rozliczeniu dotacji celowej na łączną kwotę 1234,9 tys. zł zostały zawarte przed podpisaniem umowy dotacji oraz zmianą planu finansowego Karkonoskiego PN i park zapewnił finansowanie ww. zadań z innego źródła. Powyższe świadczy o nierzetelnej weryfikacji w MKiŚ potrzeb beneficjentów oraz ich gotowości do wykorzystania środków przed wystąpieniem o uruchomienie środków z rezerw celowych oraz podpisaniem umowy dotacji. Tym samym nie zrealizowano w MKiŚ wniosku pokontrolnego NIK po kontroli P/24/001 „Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 41 – Środowisko i w części 51 – Klimat, podczas gdy Minister zobowiązała wybrane jednostki organizacyjne MKiŚ m.in. do „występowania z wnioskami o uruchomienie środków z rezerw celowych z przeznaczeniem na dotacje dopiero po przeprowadzeniu wnikliwej analizy zasadności wnioskowania o środki oraz po zweryfikowaniu gotowości jednostki do ich wykorzystania”.

W 2024 r. w części 41 nie wystąpiły wydatki niewygasające.

Zobowiązania w części 41 – Środowisko na koniec 2024 r. wyniosły 25 298,7 tys. zł. Główną pozycję zobowiązań stanowiło dodatkowe wynagrodzenie roczne wraz z pochodnymi (17 912,3 tys. zł), składki do organizacji międzynarodowych, których Polska jest członkiem – ich termin zapłaty przypadał na 2025 r. (1049,1 tys. zł) oraz odszkodowania na rzecz osób fizycznych za szkody wyrządzone przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową oraz zwierzęta łowne (1 044,3 tys. zł). Na koniec 2024 r. zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

Szczegółowym badaniem pod względem gospodarności, legalności, celowości i rzetelności objęto wydatki ujęte w planie finansowych Ministerstwa (realizowanym przez dysponenta III stopnia) udokumentowane 73 dowodami księgowymi łącznie na 13 733,6 tys. zł, stanowiące 18,2 % ogółu wydatków poniesionych przez tego dysponenta. Doboru próby do badania dowodów księgowych dokonano z zastosowaniem metody MUS¹⁷ oraz w sposób celowy, według osądu kontrolera. Nie stwierdzono wydatków bez podstawy prawnej, niecelowych, nierzetelnych i niegospodarnych.

W 2024 r. przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, których łączna wartość szacunkowa wynosiła 6790,1 tys. zł, z czego według zasad określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych¹⁸ przeprowadzono postępowania, których

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1478.

¹⁷ Metoda monetarna.

¹⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, dalej: „pzp”.

łączna wartość szacunkowa wynosiła 2298,9 tys. zł. Udzielono także zamówień według zasad określonych w regulaminie udzielania zamówień publicznych, których łączna wartość szacunkowa wynosiła 4491,1 tys. zł.

W MKiŚ terminowo wywiązano się z obowiązków: publikacji i zapewnienia aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych w 2024 r. oraz przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych do 1 marca 2024 r. sprawozdania o udzielonych zamówieniach w 2023 r., w tym o zamówieniach finansowanych z części 41.

Szczegółowym badaniem objęto dwa postępowania o łącznej wartości udzielonych zamówień w wysokości 369,4 tys. zł brutto. Do obu zamówień zastosowano „Procedury udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Klimatu i Środowiska” – do jednego z uwagi na wartość zamówienia nieprzekraczającą 130,0 tys. zł netto, do drugiego z uwagi na wyłączenie wynikające z art. 11 ust. 1 pkt 5 ustawy pzp dotyczące zakupu czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych.

Realizacja ww. zamówień (pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy) była zgodna z treścią zawartych umów, a poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe, gospodarne oraz służyły realizacji zadań MKiŚ. W przypadku jednego z dwóch objętych szczegółowym badaniem zamówień, do 26 lutego 2025 r. nie pobrano kary umownej w wysokości 0,9 tys. zł, w cz. 41, co było działaniem niezgodnym z § 11 ust. 4 umowy nr BZKL-WRZ-25/2024 z 15 listopada 2024 r.

Przy udzielaniu badanych zamówień MKiŚ stosowało zasadę równego traktowania wykonawców, działało przejrzystie oraz proporcjonalnie.

W MKiŚ, w 2024 r., w części 41 finansowano łącznie osiem działań, kampanii i przedsięwzięć promocyjnych i reklamowych, a także edukacyjnych i informacyjnych, łącznie na 2327,6 tys. zł (w tym 2327,6 tys. zł z budżetu państwa). Wydatki te stanowiły w części 41: 3,1 % wydatków budżetu państwa Ministerstwa (dysponenta III stopnia).

Szczegółowym badaniem objęto dwie kampanie, w których poniesiono wydatki w wysokości 1131,5 tys. zł, tj.:

- emisja spotów radiowych nt. ochrony bioróżnorodności na 366,4 tys. zł. Realizacja tego działania miała na celu kształtowanie i podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony różnorodności biologicznej poprzez informowanie i edukowanie nt. roli, jaką pełni bioróżnorodność. Przedmiotem zamówienia był zakup czasu antenowego na emisję dwóch spotów radiowych o długości 30 i 15 sekund. Zamówienie wpisywało się w cel z Planu działalności MKiŚ pn. „Zrównoważone gospodarowanie zasobami i ochrona środowiska”, ukazując społeczeństwu, dlaczego różnorodność biologiczna jest ważna. Grupa docelowa kampanii: 15–75 lat;
- przygotowanie i realizacja ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej na temat różnorodności biologicznej skierowanej do dzieci na 765,1 tys. zł. Realizacja tego działania miała na celu rozwijanie wiedzy dzieci w zakresie różnorodności biologicznej, kształtowanie postawy przyjaznej bioróżnorodności wśród dzieci i zwiększenie ich poziomu wiedzy o środowisku naturalnym. Kampania skierowana do dzieci.

Wydatki te były gospodarne i celowe, a także służyły realizacji celów statutowych jednostki.

Kampanie i przedsięwzięcia edukacyjne, informacyjne, promocyjne i reklamowe były zgodne z zakresem zadań określonym w wewnętrznych regulaminach organizacyjnych realizujących je komórki organizacyjnych.

Sposób monitorowania prowadzonych działań informacyjno-edukacyjnych był określony w zawartych umowach. Zgodnie z postanowieniami umowy na emisję spotów radiowych odebrano oraz zaakceptowano raport poemisijny, a następnie podpisano protokół odbioru tej umowy. W protokole Zamawiający potwierdził, że przedmiot został wykonany zgodnie z umową,

tj. osiągnął zakładane efekty dotarcia oraz przez badanie ewaluacyjne, które zostało przeprowadzone po zakończeniu całej kampanii. Wykonanie wskaźników było weryfikowane przy odbiorze zamówienia i potwierdzane w protokołach odbioru.

W przypadku jednej z dwóch objętych szczegółowym badaniem kampanii, faktyczny zakres zadania został ograniczony w korespondencji z wykonawcą przez osobę nieupoważnioną, co stanowiło działanie nierzetelne. Konsekwencją tego było dokonanie odbioru bez zastrzeżeń części przedmiotów wykonanych w ramach realizacji I części umowy, nr DEK/16/2024 z 27 września 2024 r., pomimo że nie umieszczono na nich logotypu i hasła kampanii wymaganego na mocy postanowienia umowy oraz nie zważono na koszty.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu państwa oraz zatrudnienia i wynagrodzeń w części 41 – Środowisko zamieszczono w załącznikach 8.8 oraz 8.10 do niniejszej informacji.

4.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

W ustawie budżetowej wydatki budżetu środków europejskich w części 41 zostały ustalone w wysokości 22 322,0 tys. zł z przeznaczeniem na realizację dwóch programów operacyjnych. Wydatki zaplanowano na realizację Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 – 21 545,0 tys. zł oraz Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027 – 777,0 tys. zł.

Limit wydatków budżetu środków europejskich został zmniejszony na podstawie decyzji Ministra Finansów o 13 256,9 tys. zł, tj. o 59,4 % w odniesieniu do kwoty planowanej w ustawie budżetowej, do 9 065,1 tys. zł. W wyniku zmian wprowadzonych w trakcie roku wydatki budżetu środków europejskich w części 41 zaplanowano na realizację dodatkowych pięciu programów, tj. Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027¹⁹ – 815,7 tys. zł, Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027²⁰ – 741,7 tys. zł, Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027²¹ – 535,1 tys. zł, Fundusze Europejskie dla Podkarpackiego 2021–2027²² – 271,0 tys. zł i Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027²³ – 113,5 tys. zł. W 2024 r. limit wydatków w budżecie środków europejskich nie był zwiększany ze środków rezerw celowych.

Minister na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2 w zw. z art. 177 ust. 1 pkt 3 u.f.p. wydał siedem decyzji w sprawie blokowania planowanych na 2024 r. wydatków w budżecie środków europejskich na łączną kwotę 12 021,9 tys. zł, w tym dwie decyzje – na łączną kwotę 7079,5 tys. zł – blokowały planowane wydatki okresowo. Zablockowane do końca 2024 r. planowane wydatki pięcioma decyzjami na łączną kwotę 4942,4 tys. zł, stanowiły 54,5 % planu po zmianach. Blokada planowanych wydatków ww. decyzjami w planach finansowych RDOŚ i GDOŚ wynikały z opóźnień w podpisaniu umów o dofinansowanie z NFOŚiGW. Na opóźnienie to wpłynęła również nieterminowa weryfikacja fiszek projektów zgłoszonych przez GDOŚ do naboru w trybie niekonkurencyjnym w ramach Programu FEnIKS 2021–2027, dla którego Minister pełnił rolę Instytucji Pośredniczącej. Minister nie zapewniła przeprowadzenia procedury weryfikacji propozycji trzech projektów (fiszek) zgłoszonych przez GDOŚ oraz siedmiu propozycji projektów (fiszek) zgłoszonych przez parki narodowe, w ramach naboru niekonkurencyjnego w programie FEnIKS 2021–2027, w terminie zgodnym z pkt 138 Systemu oceny i wyboru projektów w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027, który wynosił

¹⁹ Dalej: „FERS 2021–2027”.

²⁰ Dalej: „FEDS 2021–2027”.

²¹ Dalej: „FESL 2021–2027”.

²² Dalej: „FEPK 2021–2027”.

²³ Dalej: „FERC 2021–2027”.

30 dni (z możliwością wydłużenia za zgodą Instytucji Zarządzającej²⁴ o 15 dni) od momentu zgłoszenia projektów.

Proces weryfikacji propozycji dwóch projektów GDOŚ trwał ponad sześć miesięcy, a jednego ponad trzy miesiące. Weryfikacja propozycji projektów (fiszek) parków narodowych trwała prawie cztery miesiące.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 41 wyniosły 3405,7 tys. zł, tj. 15,3 % limitu według ustawy budżetowej (22 322,0 tys. zł) i 37,6 % planu po zmianach (9065,1 tys. zł). Stanowiły one 5,9 % wydatków zrealizowanych w 2023 r.

Wydatki budżetu środków europejskich w 23,9 %, tj. 814,2 tys. zł poniesiono na realizację projektów w ramach FERS 2021–2027 (99,8 % budżetu po zmianach), w 23,1 %, tj. 788,4 tys. zł poniesiono w ramach FESW 2021–2027 (99,7 % budżetu po zmianach), a w 17,8 %, tj. 607,7 tys. zł poniesiono na realizację FEDS 2021–2027 (81,9 % budżetu po zmianach). Wydatki zrealizowane w ramach pozostałych programów (łącznie 1 195,4 tys. zł) przeznaczone zostały na: FESL 2021–2027 (535,1 tys. zł), FENIKS 2021–2027 (316,3 tys. zł), FEPK 2021–2027 (233,5 tys. zł) oraz FERC (110,5 tys. zł). W 2024 r. w MKiŚ (dysponent III stopnia) nie planowano oraz nie wykonywano wydatków z budżetu środków europejskich.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu środków europejskich w części 41 – Środowisko zamieszczono w załączniku 8.12 do niniejszej informacji.

4.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzenia rocznych łącznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 41 i sprawozdań jednostkowych MKiŚ (dysponenta III stopnia) w ramach tej części:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez Ministra (dysponenta części 41) na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i jednostek podległych). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych MKiŚ (dysponent III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Dysponent główny sprawujący nadzór nad prawidłowością sporządzania łącznych sprawozdań budżetowych m.in. weryfikował sprawozdania w zakresie poprawnego wprowadzenia danych w Informatyczny System Obsługi Budżetu Państwa TREZOR oraz zgodności z regułami

²⁴ Dalej: „IZ”, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej.

wskazanymi w Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa oraz Instrukcji; sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu środków europejskich, stanowiących załączniki do ww. rozporządzenia; przestrzegania terminów przekazania sprawozdań oraz poprawności złożonych pod sprawozdaniem podpisów głównego księgowego i kierownika jednostki; zgodności tych samych danych zawartych w poszczególnych sprawozdaniach. Dodatkowo, dysponent części skorzystał z uprawnienia żądania przedstawienia ksiąg rachunkowych w celu potwierdzenia zgodności danych ujętych w sprawozdaniach z ewidencją księgową. Weryfikował również prawidłowość ujęcia operacji gospodarczych o podobnym charakterze ekonomicznym w oparciu o kwartalne informacje z wykonania dochodów i wydatków budżetowych, w tym wydatków i zakupów inwestycyjnych oraz przeznaczonych na realizację projektów, a także rozliczenia rezerw celowych, sporządzane przez dysponentów podległych.

NIK opiniuje pozytywnie sporządzone przez dysponenta części 41 – Środowisko łączne roczne sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r.

5. WYNIKI KONTROLI WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 51 – KLIMAT

5.1. DOCHODY BUDŻETOWE

5.1.1. REALIZACJA DOCHODÓW BUDŻETOWYCH

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r., przeprowadzono pełną kontrolę dochodów budżetowych w części 51 – Klimat, obejmującą analizę realizacji dochodów, w tym prawidłowości i terminowości ustalenia wybranych należności oraz windykacji zaległości.

W części 51 – Klimat zrealizowane w 2024 r. dochody wyniosły 14 699 247,9 tys. zł i stanowiły 100,6 % planu oraz 77,8 % dochodów wykonanych w 2023 r. (18 897 150,4 tys. zł). Spadek wykonania dochodów w 2024 r., w porównaniu do dochodów w 2023 r., wynikał głównie z niższych niż w 2023 r. wpływów z aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Było to spowodowane niższą średnią ceną tych uprawnień na aukcjach w 2024 r. w porównaniu do przeciętnej ceny w 2023 r.

W 2024 r. w dwóch kontrolowanych jednostkach dochody budżetu państwa zrealizowano w kwocie 14 311 774,6 tys. zł (tj. 97,4 % ogółu dochodów osiągniętych w 2024 r. w części 51 – Klimat). W porównaniu do dochodów w 2023 r. nastąpił spadek dochodów uzyskiwanych przez dysponentów III stopnia – MKiŚ o 22,5 % oraz GIOŚ o 20 %. Spadek dochodów w GIOŚ wynikał z niższych wpływów z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące dochodów budżetowych w części 51 – Klimat zamieszczono w załączniku 8.7 do niniejszej informacji.

Szczegółowym badaniem pod względem gospodarności, legalności, celowości i rzetelności ich dokonania objęto dochody MKiŚ (dysponenta III stopnia) udokumentowane 12 dowodami księgowymi łącznie na 469 260,4 tys. zł, stanowiące 3,3 % ogółu dochodów zrealizowanych przez tego dysponenta. Doboru próby do badania dowodów księgowych dokonano z zastosowaniem metody PPS²⁵. Należności z tytułu dochodów budżetowych wymierzane były w wysokości określonej w przepisach prawa oraz umowach. Ustalanie należności oraz odprowadzanie dochodów na centralny rachunek bieżący budżetu państwa odbywało się terminowo. Ewidencja dochodów była prowadzona prawidłowo.

Była Minister²⁶ nie zapewniła opracowania projektu ustawy o zmianie w ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych z dnia 12 czerwca 2015 r. mającego na celu transpozycję do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/959 z dnia 10 maja 2023 r.²⁷, m.in. w zakresie zmiany art. 10 ust. 3 dyrektywy ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych 2003/87/WE²⁸, w terminie umożliwiającym ustawodawcy przyjęcie tej ustawy przed upływem terminu transpozycji, tj. do 31 grudnia 2023 r., natomiast obecna Minister od dnia objęcia stanowiska 13 grudnia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli nie zapewniła zakończenia prac w MKiŚ nad ww. projektem i przekazania ich do dalszych prac legislacyjnych.

²⁵ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wielkości.

²⁶ W okresie od 26 października 2021 r. do 27 listopada 2023 r.

²⁷ Dz. Urz. UE L 130 z 15 czerwca 2023, str. 134, ze zm.

²⁸ Dz. Urz. UE L 275 z 25 października 2003, str. 32, ze zm.

Powyższe postępowanie było nierzetelne i skutkowało niezgodnością przepisów krajowych obowiązujących w 2024 r. z prawem Unii Europejskiej w zakresie m.in. wymagań odnośnie do przeznaczenia dochodów z aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych lub ich równowartości finansowej, w tym katalogu celów, na które państwo członkowskie może przeznaczyć te środki, nie miało jednakże wpływu na wykonanie przez jednostkę kontrolowaną dochodów w 2024 r., lecz generowało ryzyka niedostatecznego wykorzystania dochodów z aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych lub ich równowartości finansowej na cele przewidziane w zmienionej dyrektywie 2003/87/WE.

5.1.2. NALEŻNOŚCI POZOSTAŁE DO ZAPŁATY

Należności pozostałe do zapłaty według stanu na 31 grudnia 2024 r. w części 51 – Klimat wyniosły ogółem 13 656,2 tys. zł, w tym zaległości netto 1 078,4 tys. zł. W porównaniu do stanu na 31 grudnia 2023 r. należności pozostałe do zapłaty były wyższe o 906,6 tys. zł (stanowiły 107,1 % kwoty należności pozostałych do zapłaty na koniec 2023 r.), a zaległości netto były wyższe o 138,9 tys. zł (stanowiły 114,8 % kwoty zaległości netto na koniec 2023 r.).

Należności pozostałe do zapłaty w MKiŚ (dysponenta III stopnia), według stanu na 31 grudnia 2024 r., wyniosły ogółem 417,6 tys. zł, w tym zaległości netto 109,6 tys. zł. W porównaniu do poziomu na 31 grudnia 2023 r. należności pozostałe do zapłaty były niższe o 192,5 tys. zł (tj. stanowiły 68,4 % ich wielkości), a zaległości netto były wyższe o 1,8 tys. zł (tj. stanowiły 101,7 % ich wielkości). Najwyższa należność pozostała do zapłaty, w tym zaległość netto (w wysokości 104,1 tys. zł) wynikała z niedokonania przez spółkę zwrotu równowartości uprawnień do emisji wynikającego z decyzji Ministra Środowiska z 2016 r.

Szczegółowym badaniem objęto 17 pozycji zaległych należności dotyczących sześciu dłużników, na łączną kwotę 108,0 tys. zł, stanowiącą 98,5 % zaległości netto u dysponenta III stopnia, pod kątem działań podejmowanych w MKiŚ w celu ich odzyskania. Doboru próby dokonano w sposób celowy, według osądu kontrolera. Działania podejmowane w MKiŚ w celu odzyskania zaległych należności były rzetelne, zgodne z wewnętrznymi procedurami i adekwatne do wielkości tych należności. W wyniku tych działań w 2024 r. odzyskano zaległe należności od dwóch dłużników w wysokości 3,0 tys. zł. W sprawach pozostałych dłużników toczyły się postępowania sądowe i/lub egzekucja komornicza.

Łączna kwota umorzeń należności dokonanych przez Ministra w 2024 r. wyniosła 285,4 tys. zł²⁹. Ponadto udzielono ulgi w spłacie należności w kwocie 144,2 tys. zł poprzez rozłożenie jej na raty.

Szczegółowym badaniem objęto dwa postępowania dotyczące udzielenia ulgi w spłacie należności, tj. 100 % postępowań zakończonych umorzeniem i/lub rozłożeniem należności na raty. Zbadane postępowania przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami³⁰ i rekomendacjami³¹.

²⁹ Kwota obejmuje należności główne wraz z odsetkami. Zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 za 2024 r. w kwocie tej nie uwzględniono odsetek podatkowych, które wyniosły 88,9 tys. zł.

³⁰ Tj. z art. 54a u.f.p., art. 58 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 55 oraz art. 56 ust. 1 pkt 3 u.f.p.

³¹ Tj. „Rekomendacjami Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej dotyczące postępowania w zakresie polubownego rozwiązywania sporów” (źródło: <https://www.gov.pl/web/sp-prokuratoria/rekomendacje-prokuraturii-generalnej-rp-dotyzace-postepowania-w-zakresie-polubownego-rozwiazywania-sporow2>).

5.2. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

5.2.1. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA

W ustawie budżetowej na rok 2024 limit wydatków budżetu państwa w części 51 ustalono w wysokości 466 531,0 tys. zł. W trakcie roku limit wydatków został zwiększony *per saldo* o 134 057,7 tys. zł (tj. o 28,7 %) do 600 588,7 tys. zł, z tego o 123 903,3 tys. zł z tytułu przeniesienia środków z rezerwy ogólnej i rezerw celowych, o 9778,9 tys. zł na podstawie decyzji Ministra Finansów korygujących plan wydatków wynikający z ustawy budżetowej oraz o 375,5 tys. zł w wyniku decyzji dysponenta przenoszących środki pomiędzy częściami budżetowymi w jego dyspozycji³². W objętych kontrolą NIK jednostkach plan po zmianach wynosił odpowiednio 334 885,0 tys. zł dla GIOŚ i 154 969,3 tys. zł w MKiŚ – dysponent III stopnia.

W 2024 r. zrealizowane wydatki w części 51 – Klimat wyniosły 579 468,5 tys. zł, tj. 96,5 % planu po zmianach. Były one wyższe o 68 843,6 tys. zł, tj. o 13,5 %, od wydatków poniesionych w 2023 r.

W części 51 w 2024 r. limit wydatków Ministra (dysponenta części 51) został zwiększony środkami z rezerwy ogólnej o 1859,7 tys. zł na podstawie dwóch zarządzeń Prezesa Rady Ministrów nr 35 i nr 45, z przeznaczeniem na prowadzenie niektórych spraw arbitrażowych przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, a następnie skorygowany o 1044,7 tys. zł³³ do 815,0 tys. zł. Środki z rezerwy ogólnej zwiększały plan wydatków w MKiŚ (dysponenta III stopnia).

Zwiększenia limitu wydatków w części 51 *per saldo* o 123 088,3 tys. zł dokonano z ośmiu pozycji rezerw celowych, z tego:

- poz. 8 „Rezerwa na realizację projektów współfinansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu UE oraz ze środków pomocy bezzwrotnej, rozliczenia programów i projektów finansowanych z udziałem tych środków, a także rozliczenia z budżetem ogólnym Unii Europejskiej (UE)” – o 3600,2 tys. zł;
- poz. 16 „Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa” – o 18,9 tys. zł;
- poz. 20 „Środki na szkolenia i wynagrodzenia na nowe mianowania urzędników służby cywilnej oraz skutki przechodzące” – o 108,7 tys. zł;
- poz. 21 „Rezerwa na zwiększenie wynagrodzeń przeznaczonych na wypłaty wynagrodzeń dla osób odwołanych z kierowniczych stanowisk państwowych, a także nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i odpraw w związku z przejściem na rentę z tytułu niezdolności do pracy oraz ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, dla pracowników jednostek organizacyjnych stanowiących wyodrębnioną część budżetową, w których średnioroczne zatrudnienie w roku poprzednim nie przekracza 50 osób, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń” – o 136,9 tys. zł;
- poz. 44 „Dofinansowanie realizacji niektórych zadań kontynuowanych, w tym środki na odbudowę dochodów budżetu państwa i zadania związane z poprawą finansów publicznych” – o 1000,0 tys. zł;
- poz. 56 – „Rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne, w tym nowe zadania” – o 1450,0 tys. zł;
- poz. 59 „Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej” – o 114 609,4 tys. zł;
- poz. 62 „Rezerwa na przygotowanie i realizację zadań związanych z objęciem i sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE w pierwszej połowie 2025 roku” – o 2164,2 tys. zł.

³² Na podstawie art. 171 ust. 9 ustawy o finansach publicznych.

³³ Zarządzenie nr 111 Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 listopada 2024 r. uchylające Zarządzenie nr 35 w sprawie przyznania Ministrowi Klimatu i Środowiska, z ogólnej rezerwy budżetowej, środków finansowych, z przeznaczeniem na obsługę postępowania arbitrażowego grupy Invenergy przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej przed Stałym Trybunałem Arbitrażowym w Hadze.

Środki z rezerw celowych w części 51 zostały wydatkowane w wysokości 120 029,7 tys. zł, tj. 97,5 % środków uruchomionych po korekcie. Wykonanie środków z poz. 8 rezerw celowych na poziomie 70,4 %, spowodowane było usprawiedliwionymi absencjami pracowników oraz nieobsadzonymi etatami, co skutkowało mniejszym wykorzystaniem środków w zakresie naliczenia wynagrodzeń i pochodnych od tego.

Szczegółowe badanie siedmiu decyzji Ministra Finansów wydanych na wniosek Ministra, łącznie na kwotę 9773,1 tys. zł (tj. 7,1 % kwoty środków uruchomionych z rezerw celowych w ramach części 51) wykazało, że środki wydatkowano na cele określone w tych decyzjach.

Limit wydatków MKiŚ (dysponenta III stopnia) został zwiększony z pięciu pozycji rezerw celowych o 17 526,1 tys. zł, z których wykorzystano 15 022,3 tys. zł, tj. 85,7 %. Szczegółowe badanie środków z trzech rezerw celowych (poz. 8, poz. 59 i poz. 62) uruchomionych na podstawie sześciu decyzji Ministra Finansów łącznie na 7714,1 tys. zł po korekcie (44,0 % środków rezerw celowych po korektach ogółem) nie wykazało nieprawidłowości.

Minister w ramach części 51 wydał 17 decyzji w sprawie blokowania planowanych na 2024 r. wydatków budżetu państwa, łącznie na 8517,3 tys. zł, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 oraz art. 177 ust. 3 pkt 2 u.f.p., w tym jedna decyzja na kwotę 390,2 tys. zł blokowała planowane wydatki okresowo. Zablockowane do końca 2024 r. planowane wydatki 16 decyzjami na łączną kwotę 8127,1 tys. zł stanowiły 1,4 % planu po zmianach. Minister podjął 15 decyzji w sprawie blokowania w 2024 r. planowanych wydatków budżetu państwa w terminie do sześciu dni, jedną w 15 dni, jedną w 30 dni. W dwóch kontrolowanych jednostkach Minister zablockował planowane na 2024 r. wydatki w łącznej kwocie 6770,4 tys. zł, co stanowiło 79,5 % wszystkich zablockowanych do końca 2024 r. wydatków. Dysponent III stopnia w MKiŚ wystąpił do Ministra z wnioskami o zablockowanie planowanych wydatków na 6 086,4 tys. zł (3,9 % planowanych wydatków). Przyczynami blokowania planowanych wydatków były m.in. brak możliwości wydatkowania środków w ramach projektów dotyczących finansowania pomocy technicznej pracowników MKiŚ w ramach FEnIKS 2021–2027 i Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021–2027³⁴ ze względu na osiągnięcie maksymalnego poziomu 15 % kosztów pośrednich w stosunku do założonego maksymalnego wydatkowania wynagrodzeń stanowiących koszt bezpośredni, oszczędności powstałe na skutek przedłużających się naborów pracowników na stanowiska korpusu służby cywilnej, które miały być finansowane ze środków pochodzących z projektów dotyczących finansowania pomocy technicznej pracowników MKiŚ w ramach programów FEnIKS 2021–2027, MF EOG 2014–2021 i FEPW 2021–2027.

W 2024 r. Prezes Rady Ministrów nie wydawał Ministrowi polecenia wpłaty środków z części 51 na Fundusz Przeciwdziałania COVID na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw³⁵ ani wiążącego polecenia wpłaty środków na fundusze obsługiwane przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

W GIOŚ limit wydatków ze środków ośmiu pozycji rezerw celowych został zwiększony *per saldo* o 105 951,0 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto wydatki sfinansowane z rezerw celowych w łącznej wysokości 101 861,0 tys. zł, stanowiące 99,8 % kwoty wydatkowanej z poz. 59 rezerw celowych (102 090,3 tys. zł).

W GIOŚ zrezygnowano z realizacji zadania pn. „System do wizualizacji wyników automatycznych pomiarów z sond wieloparametrowych” finansowanych z tej pozycji rezerwy bez przeprowadzenia pogłębionej analizy potrzeb i możliwości rozwiązań oferowanych przez inny system realizowany przez IRŚ-PIB. Ponadto stwierdzono nierzetelne zaplanowanie na 2024 r. wydatków na zakup energii, co skutkowało rezygnacją z realizacji sześciu zadań planowanych

³⁴ Dalej: „FEPW 2021–2027”.

³⁵ Dz. U. poz. 568, ze zm.

w ramach umowy o dofinansowanie Państwowego Monitoringu Środowiska, finansowanego z rezerwy celowej poz. 59. Dyrektor Generalny GIOŚ nie zgłosił do zablokowania planowanych wydatków na współfinansowanie realizacji siedmiu projektów, pomimo że dyrektorzy komórek organizacyjnych GIOŚ realizujących te projekty informowali go o niemożliwości wykonania tych wydatków w związku z późnym ogłoszeniem przez NFOŚiGW naboru wniosków – dopiero od 1 października 2024 r. do 31 grudnia 2024 r., co było działaniem niecelowym i nierzetelnym.

W dwóch kontrolowanych jednostkach w 2024 r. zrealizowane wydatki wyniosły łącznie 475 054,0 tys. zł, w tym w:

- MKiŚ (dysponent III stopnia) 143 865,8 tys. zł (92,8 % planu po zmianach);
- GIOŚ 331 188,2 tys. zł (98,9 % planu po zmianach).

Wydatki na współfinansowanie projektów z udziałem środków z budżetu UE wyniosły w:

- MKiŚ (dysponent III stopnia) 31 659 ,4 tys. zł i były o 30 418,0 tys. zł (o 26,8 %) wyższe niż w 2023 r.;
- GIOŚ wydatkowano 483,9 tys. zł, czyli o 602,6 tys. zł (o 55,5 %) mniej niż w 2023 r.

W strukturze wydatków zrealizowanych w dwóch kontrolowanych jednostkach największy udział miały wydatki bieżące jednostek budżetowych. Wykonanie wydatków bieżących wyniosło w:

- MKiŚ (dysponent III stopnia) 142 097,6 tys. zł (98,8 % wszystkich wydatków);
- GIOŚ 317 288,0 tys. zł (95,8 % wszystkich wydatków).

Wydatki bieżące jednostek budżetowych w części 51 zrealizowano w wysokości 427 727,7 tys. zł, tj. 98,7 % planu po zmianach. W porównaniu do wydatków bieżących poniesionych w 2023 r. wydatki w tej grupie były wyższe o 48 589,1 tys. zł, tj. o 12,8 %.

Przeciętne zatrudnienie w części 51 (dysponent główny) wyniosło w 2024 r. 1762 osoby i było o 134 osoby, tj. o 8,2 % większe niż średnie w 2023 r., w tym zatrudnienie w grupie członków korpusu służby cywilnej wyniosło w 2024 r. 1658 osób i było o 131 osób, tj. o 8,6 % większe niż w 2023 r.

Wzrost zatrudnienia wynikał głównie z: obsadzenia wakuujących stanowisko, zatrudnienia osób na zastępstwa za osoby przybywające na długich zwolnieniach chorobowych, macierzyńskich i urlopach bezpłatnych.

Przeciętne wynagrodzenie w części 51 (dysponent główny) w 2024 r., według sprawozdania Rb-70, wyniosło 11,0 tys. zł i było o 15,6 % wyższe niż w 2023 r., przy czym w grupie członków korpusu służby cywilnej przeciętne wynagrodzenie wyniosło w 2024 r. 11,1 tys. zł. i było o 15,6 % wyższe niż w 2023 r.

Przeciętne wynagrodzenie w 2024 r. w dwóch kontrolowanych jednostkach było wyższe w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia w 2023 r., z tego w:

- MKiŚ (dysponent III stopnia) wyniosło 13,9 tys. zł (tj. o 16 %),
- GIOŚ (dysponent III stopnia) wyniosło 9,9 tys. zł (tj. 13,6 %).

Przeciętne zatrudnienie w 2024 r. w dwóch kontrolowanych jednostkach według sprawozdania Rb-70 wynosiło:

- MKiŚ (dysponent III stopnia w części 51) 489,34 osób i było wyższe o 86,56 osób tj. 121,5 % zatrudnienia w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2023 r.
- GIOŚ (dysponent III stopnia) 1 271,9 osób i było wyższe o 47,74 osób tj. 103,9 % w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2023 r.

W MKiŚ w 2024 r. wypłacono środki pochodzące z Funduszu Cyberbezpieczeństwa w łącznej wysokości 1 427,8 tys. zł. Jako środki pozabudżetowe, nie były one przypisane do żadnej z części budżetowej w dyspozycji Ministra.

Dysponent części 51 zrealizował w 2024 r. **wydatki majątkowe** w wysokości 60 889,7 tys. zł, tj. 93,6 % planu po zmianach.

Wydatki majątkowe w dwóch kontrolowanych jednostkach zrealizowano w wysokości 15 904,8 tys. zł. MKiŚ (dysponent III stopnia) zrealizował wydatki w wysokości 1622,3 tys. zł, tj. 98,9 % planu po zmianach. W ramach wydatkowanych środków dysponent III stopnia dokonał zakupów m.in. infrastruktury sieciowej i serwerowej, w tym związanych z utrzymaniem i funkcjonowaniem bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami.

W 2024 r. zrealizowano wydatki majątkowe w wysokości 14 282,5 tys. zł, tj. 92,1 % planu po zmianach. Największym wydatkiem majątkowym GIOŚ był zakup sprzętu specjalistycznego: zestawu pływowierza grawimetrycznego 3114 EMIOTEST wraz z wyposażeniem, listew ekstrakcyjnych, zestawu chromatografu cieczowego, pomp ekstrakcyjnych, sond wieloparametrowych, zestawu pomiarowego do analizy frakcji cząstek frakcji metodą dyfrakcji laserowej, tlenomierzy laboratoryjnych, zestawów urządzeń do pomiarów geodezyjnych, drona (5345,4 tys. zł).

Na **świadczenia na rzecz osób fizycznych** w części 51 wydatkowano 1109,9 tys. zł, tj. 92,68 % planu po zmianach. Były one wyższe o 711,6 tys. zł od wydatków zrealizowanych w 2023 r.

Wydatki dysponenta części na **dotacje** celowe wyniosły 104 414,2 tys. zł, tj. 94,3 % planu po zmianach (z tego na cele nieinwestycyjne 57 948,4 tys. zł oraz na cele inwestycyjne 46 465,8 tys. zł). W porównaniu do wydatków na dotacje w 2023 r. wydatki na dotacje były wyższe o 20 745,7 tys. zł, tj. o 24,8 %.

Beneficjentami dotacji były: NFOŚiGW – 96 230,0 tys. zł, Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy – 6724,0 tys. zł; PGL LP – 1170,0 tys. zł i Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych (CKPŚ) – 290,2 tys. zł.

Środki pochodzące z dotacji celowych zostały przeznaczone na:

- uzupełnienie wkładu budżetu państwa do dofinansowania projektów realizowanych przez beneficjentów w ramach MF EOG 2014–2021;
- koszty zarządzania w ramach MF EOG 2014–2021;
- finansowanie kosztów zarządzania i wdrażania FEPW 2021–2027 (pomoc techniczna);
- dofinansowanie projektów pomocy technicznej programu FEnIKS 2021–2027;
- realizację po upływie okresu kwalifikowalności wydatków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020³⁶ zadań powierzonych Instytucji Wdrażającej³⁷;
- dofinansowanie planu działań sektora środowisko na lata 2021–2023, w ramach POIiŚ 2014–2020;
- sfinansowanie wydatków związanych z realizacją zadań, wynikających z pełnienia roli Instytucji Wdrażającej FEnIKS, które nie mogą zostać objęte umową o dofinansowanie projektu Pomoc techniczna FEnIKS na lata 2021–2027.

Szczegółowej kontroli poddano dwie umowy dotacji dla NFOŚiGW na łączną kwotę 43 730,0 tys. zł, które zostały wykorzystane w wysokości 41 029,9 tys. zł, co stanowiło 41,9 % ogółu dotacji wykorzystanych. Wypłata środków w ramach transz ujętych w umowach wynikały z zatwierdzenia złożonych wniosków o płatność, a etapowe rozliczenie odbywało się zgodnie z ich postanowieniami.

Na koniec 2024 r. zobowiązania w części 51 – Klimat wyniosły 22 390,2 tys. zł. Główną pozycję zobowiązań w części 51 stanowiło dodatkowe wynagrodzenie roczne wraz z pochodnymi (19 884,8 tys. zł), zakup energii i zakup usług pozostałych z terminem płatności w 2024 r. (odpowiednio 836,3 tys. zł i 671,6 tys. zł), a także składki do organizacji międzynarodowych, których Polska jest członkiem. Termin zapłaty tych składek przypadał w 2024 r. (661,2 tys. zł). Zobowiązania wymagalne na koniec 2024 r. nie wystąpiły.

Szczegółowym badaniem pod względem gospodarności, legalności, celowości i rzetelności ich dokonania objęto wydatki dwóch kontrolowanych dysponentów III stopnia (MKiŚ, GIOŚ)

³⁶ Dalej: „POIiŚ 2014–2020”.

³⁷ Dalej: „IW”.

udokumentowane 96 dowodami księgowymi łącznie na 56 145,7 tys. zł, stanowiące 11,8 % ogółu wydatków poniesionych przez tych dysponentów. Doboru próby do badania dowodów księgowych dokonano z zastosowaniem metody MUS oraz w sposób celowy, według osądu kontrolera. Nie stwierdzono wydatków poniesionych bez podstawy prawnej, niecelowych, nierzetelnych i niegospodarnych.

W dwóch jednostkach kontrolowanych wartość wszystkich udzielonych zamówień publicznych w 2024 r. wynosiła 61 050,5 tys. zł.

W MKiŚ w 2024 r. przeprowadzono postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, których łączna wartość szacunkowa wynosiła 16 749,9 tys. zł. Według zasad określonych w pzp przeprowadzono postępowania, których łączna wartość szacunkowa wynosiła 4291,6 tys. zł. Udzielono także zamówień według zasad określonych w regulaminie udzielania zamówień publicznych, których łączna wartość szacunkowa wyniosła 12 458,4 tys. zł.

W MKiŚ terminowo wywiązano się z obowiązków publikacji i zapewnienia aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych w 2024 r. oraz przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych do 1 marca 2024 r. sprawozdania o udzielonych zamówieniach w 2024 r., w tym o zamówieniach finansowanych z części 51.

Szczegółowym badaniem objęto trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, o łącznej wartości udzielonych zamówień w wysokości 506,9 tys. zł brutto, skutkujące wydatkami poniesionymi w 2024 r. w tej kwocie. Do wszystkich trzech zamówień zastosowano „Procedury udzielania zamówień publicznych w Ministerstwie Klimatu i Środowiska”, z czego do dwóch z uwagi na to, że wartość zamówienia nie przekraczała 130,0 tys. zł netto, a do jednego z uwagi na wyłączenie wynikające z art. 11 ust. 1 pkt 5 pzp dotyczące zakupu czasu antenowego lub audycji od dostawców audiowizualnych lub radiowych usług medialnych.

Realizacja ww. zamówień pod kątem przedmiotu zamówienia, terminu realizacji i wysokości wynagrodzenia wykonawcy była zgodna z treścią zawartych umów, a poniesione z tytułu realizacji zamówień wydatki były celowe, gospodarne oraz służyły realizacji zadań MKiŚ. W przypadku jednego z trzech objętych szczegółowym badaniem zamówień, do 26 lutego 2025 r. nie pobrano kary umownej w wysokości 2,2 tys. zł ewidencjonowanej w części 51, co było działaniem niezgodnym z § 11 ust. 4 umowy nr BZKL-WRZ-25/2024 z 15 listopada 2024 r.

Przy udzielaniu badanych zamówień MKiŚ stosowało zasadę równego traktowania wykonawców, działało przejrzystie oraz proporcjonalnie.

Wartość wszystkich udzielonych przez GIOŚ zamówień publicznych w 2024 r. wynosiła 44 300,6 tys. zł. W GIOŚ terminowo wywiązano się z obowiązku publikacji i zapewnienia aktualności planu postępowań o udzielenie zamówień publicznych w 2024 r. oraz przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych do 1 marca 2025 r. sprawozdania o udzielonych zamówieniach w 2024 r.

Szczegółowym badaniem objęto dwa postępowania o udzielenie zamówienia publicznego o wartości ogółem 454,2 tys. zł netto, skutkujące w 2024 r. wydatkami w tej wysokości (jedno zamówienie, do udzielenia którego zastosowano pzp, oraz jedno zamówienie o wartości nieprzekraczającej 130,0 tys. zł netto).

W jednym z dwóch zbadanych zamówień dotyczącym dostawy i wdrożenia aplikacji systemowej do ciągłego zarządzania bezpieczeństwem w lotach Bezzałogowych Statków Powietrznych³⁸ nie dokonano oszacowania wartości zamówienia. Było to niezgodne z § 5 ust. 3 Regulaminu

³⁸ Dalej: „BSP”.

udzielania zamówień³⁹. Ponadto stwierdzono nierzetelne sporządzenie notatki z rozeznania rynku, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 Regulaminu udzielania zamówień.

W MKiŚ, w 2024 r., w części 51 prowadzono łącznie 12 działań, kampanii i przedsięwzięć promocyjnych i reklamowych, a także edukacyjnych i informacyjnych łącznie na 2832,4 tys. zł. Wydatki te stanowiły 2 % wydatków budżetu państwa Ministerstwa (dysponenta III stopnia) w części 51 – Klimat.

Szczegółowym badaniem objęto dwie kampanie o łącznej wartości 599,1 tys. zł, tj.:

- zakup czasu antenowego i materiałów do audycji nt. Ochrony klimatu (DETEKTYWI) na 492,0 tys. zł. Realizacja tego działania miała na celu podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie problematyki ochrony klimatu oraz mitygacji i adaptacji do zachodzących zmian klimatu dzięki działaniom podejmowanym na poziomie gospodarstwa domowego, dostarczenie odbiorcom wiedzy nt. zapobiegania powstawaniu odpadów i zanieczyszczaniu powietrza, oszczędzania energii i wody oraz uwrażliwienie społeczeństwa na ochronę przyrody oraz popularyzacja obszarów cennych przyrodniczo. Zamówienie było zgodne z Planem działalności Ministra Klimatu i Środowiska na 2024 r.;
- przygotowanie i obsługa emisji kampanii informacyjnych i promocyjnych w Internecie na 107,1 tys. zł (w tym 107,1 tys. zł z budżetu państwa poniesionych w części 51 na te działania). Realizacja tego działania miała na celu przygotowanie i obsługę emisji kampanii informacyjnych i promocyjnych w Internecie. Umowa miała charakter ramowy, w ramach której przewidziano przeprowadzenie siedmiu kampanii.

Wydatki te były gospodarne i celowe, a także służyły realizacji celów statutowych jednostki.

Kampanie i przedsięwzięcia edukacyjne, informacyjne, promocyjne i reklamowe były zgodne z zakresem zadań określonym w wewnętrznych regulaminach organizacyjnych realizujących je komórki organizacyjnych.

Sposób monitorowania prowadzonych działań informacyjno-edukacyjnych był określony w zawartych umowach. Zgodnie z postanowieniami umowy dotyczącej zakupu czasu antenowego odebrano oraz zaakceptowano raport poemisyjny, a następnie podpisano protokół odbioru umowy. W protokole Zamawiający potwierdził, że przedmiot został wykonany zgodnie z umową, tj. osiągnął zakładane efekty dotarcia. Wykonanie wskaźników było weryfikowane przy odbiorze zamówienia i potwierdzane w protokołach odbioru.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu państwa oraz zatrudnienia i wynagrodzeń w części 51 – Klimat zamieszczono w załącznikach 8.9 oraz 8.11 do niniejszej informacji.

³⁹ Zarządzenie nr 14/2023 Głównego Inspektora Ochrony Środowiska z 21 czerwca 2023 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu zamówień publicznych w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska, dalej: „Regulamin udzielania zamówień”.

5.2.2. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

W ustawie budżetowej na 2024 r. w części 51 wydatki budżetu środków europejskich zostały ustalone w wysokości 2 024 532,0 tys. zł. Były zaplanowane na realizację programu FEnIKS 2021–2027 (1 393 507,0 tys. zł), POLiŚ 2014–2020 (321 176,0 tys. zł), MF EOG 2014–2021 (261 396,0 tys. zł), FEPW 2021–2027 (47 516,0 tys. zł) i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014–2021⁴⁰ (937,0 tys. zł).

W trakcie roku limit wydatków budżetu środków europejskich został zwiększony decyzjami Ministra Finansów o 1 936 123,9 tys. zł, tj. o 95,6 %, do wysokości 3 960 655,9 tys. zł. Wzrost był wynikiem zwiększenia limitu *per saldo* o 2 332 819,4 tys. zł ze środków rezerw celowych budżetu środków europejskich (poz. 98 „Finansowanie programów z budżetu środków europejskich”) oraz zmniejszenia limitu wydatków decyzjami Ministra Finansów – *per saldo* o 396 695,5 tys. zł. W wyniku dokonanych w trakcie roku korekt wydatki budżetu środków europejskich w części 51 – Klimat zaplanowano na realizację dodatkowego programu, tj. FERC 2021–2027 (1246,3 tys. zł plan po zmianach). W objętych kontrolą jednostkach dysponent III stopnia (urząd obsługujący Ministra) nie planował wydatków w budżecie środków europejskich. Natomiast w GIOŚ plan wydatków budżetu środków europejskich według ustawy budżetowej został określony w wysokości 1698,0 tys. zł, w trakcie roku plan ten został zwiększony do 3179,0 tys. zł.

W 2024 r. w budżecie środków europejskich, w części 51 – Klimat w dziale 150 „Przetwórstwo przemysłowe”, zaplanowano oraz wykonano wydatki w ramach Programu FEPW 2021–2027 (działanie FEPW.02.01 Dystrybucja energii) oraz Programu FEnIKS 2021–2027 (działanie FENX.02.03 Infrastruktura energetyczna) na realizację projektów z zakresu infrastruktury energetycznej. Na realizację pięciu projektów w ramach programu FEnIKS 2021–2027 oraz sześciu projektów w ramach programu FEPW 2021–2027 zaplanowano w budżecie środków europejskich 483 668,3 tys. zł (plan po zmianach) natomiast wykonanie wydatków wyniosło łącznie 483 583,7 tys. zł. Zgodnie z art. 7a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej sprawy związane z infrastrukturą energetyczną, w tym funkcjonowaniem systemów energetycznych, z uwzględnieniem zasad racjonalnej gospodarki i potrzeb bezpieczeństwa energetycznego kraju zostały przypisane do działu energia, tj. do części 47.

Środki pochodzące z rezerw celowych w ramach budżetu środków europejskich zostały przyznane decyzjami Ministra Finansów pierwotnie w wysokości 2 466 819,4 tys. zł. W wyniku dokonanych w trakcie roku korekty zmniejszającej (o 134 000,0 tys. zł) środki z rezerwy celowej wyniosły 2 332 819,4 tys. zł i zostały wykorzystane w wysokości 2 304 392,4 tys. zł, tj. w 98,8 %.

Szczegółowe badanie trzech decyzji Ministra Finansów przyznających środki z poz. 98 rezerw celowych budżetu środków europejskich, łącznie na 1 113 826,0 tys. zł, tj. 47,7 % kwoty zwiększającej budżet środków europejskich w części 51 według stanu na 31 grudnia 2024 r., wykazało, że środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem.

W 2024 r. Minister podjął jedną decyzję o blokowaniu planowanych wydatków w budżecie środków europejskich w części 51 – Klimat na kwotę 345,6 tys. zł, która wynikała z niższego zapotrzebowania na płatności zgłoszone przez Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią – PAN.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 51 wyniosły 3 898 223,5 tys. zł, tj. 192,5 % kwoty określonej w ustawie budżetowej (2 024 532,0 tys. zł) i 98,4 % budżetu po zmianach (3 960 655,9 tys. zł). Stanowiły one 233,6 % wydatków zrealizowanych w 2023 r. (1 668 854,5 tys. zł). Większość (2 975 161,9 tys. zł), tj. 76,3 % ogółu wydatków, poniesiono na realizację projektów w ramach FEnIKS 2021–2027. Na realizację projektów z POLiŚ 2014–2020 poniesiono 12,6 % ogółu wydatków (492 163,8 tys. zł). Pozostałe środki (430 897,8 tys. zł) zostały przeznaczone na realizację zadań w ramach MF EOG 2014–2021 (283 263,4 tys. zł), FEPW 2021–2027 (145 674,2 tys. zł),

⁴⁰ Dalej: „NMF 2014-2021”.

FERC 2021–2027 (1196,2 tys. zł) oraz NMF 2014–2021 (764,0 tys. zł). Dysponent III stopnia (urząd obsługujący Ministra) nie zaplanował i nie wykonał w 2024 r. wydatków budżetu środków europejskich. Wydatki poniesione w 2024 r. w ramach budżetu środków europejskich przez GIOŚ wyniosły łącznie 2179,4 tys. zł, tj. 68,6 % planu po zmianach. Najwięcej, tj. 54,9 % ogółu wydatków, GIOŚ poniósł na realizację programu FERC 2021–2027. Środki w wysokości 2,1 tys. zł w ramach rozliczenia projektu „Wsparcie monitoringu wpływu zanieczyszczeń powietrza na ekosystemy” w ramach programu FEnIKS 2021–2027 zostały w GIOŚ błędnie przekazane na inne konto. Po stwierdzeniu tego błędnego przelewu kwota została przeksięgowana na właściwe konto.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące wydatków budżetu środków europejskich w części 51 – Klimat zamieszczono w załączniku 8.13 do niniejszej informacji.

5.3. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych łącznych sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 51 – Klimat i sprawozdań jednostkowych MKiŚ (dysponenta III stopnia) oraz GIOŚ (dysponenta III stopnia) w ramach ww. części:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 51 – Klimat na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanych jednostek (dysponentów III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo oraz prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Dysponent główny sprawujący nadzór nad prawidłowością sporządzania łącznych sprawozdań budżetowych m.in. weryfikował sprawozdania w zakresie poprawnego wprowadzenia danych w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa TREZOR, zgodności z regułami wskazanymi w instrukcjach sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa i budżetu środków europejskich; przestrzegania terminów przekazania sprawozdań oraz poprawności złożonych pod sprawozdaniami podpisów głównego księgowego i kierownika jednostki; zgodności tych samych danych zawartych w poszczególnych sprawozdaniach. Dodatkowo, dysponent części skorzystał z uprawnienia żądania przedstawienia ksiąg rachunkowych w celu potwierdzenia zgodności danych ujętych w sprawozdaniach z ewidencją księgową. Weryfikował również prawidłowość ujęcia operacji gospodarczych o podobnym charakterze ekonomicznym w oparciu o kwartalne informacje z wykonania dochodów i wydatków

budżetowych, w tym wydatków i zakupów inwestycyjnych oraz przeznaczonych na realizację projektów, a także rozliczenia rezerw celowych, sporządzane przez dysponentów podległych.

NIK opiniuje pozytywnie sporządzone przez dysponenta części 51 – Klimat łączne roczne sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych oraz sprawozdania jednostkowe sporządzone przez dysponentów III stopnia (MKiŚ, GIOŚ).

6. NADZÓR MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA NAD JEDNOSTKAMI PODLEGŁYMI I NADZOROWANYMI

Minister sprawował nadzór i kontrolę nad wykonaniem budżetu części 41 – Środowisko oraz części 51 – Klimat. Nadzór polegał w szczególności na sporządzaniu i analizie okresowych ocen wykonania budżetu części 41 i 51, tj. wykonania dochodów i wydatków budżetowych (w tym zaangażowania planu wydatków), przeprowadzaniu kontroli gospodarki finansowej w MKiŚ (w tym efektywności i skuteczności realizacji planu w układzie zadaniowym), kontroli prawidłowości danych ujętych w sprawozdawczości budżetowej oraz zapewnieniu prowadzenia zadań audytowych i kontrolnych, których wyniki były podstawą do formułowania zaleceń do komórek nadzorowanych.

Zarządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 lutego 2021 r. w sprawie prowadzenia nadzoru przez Ministra Klimatu i Środowiska ustalono m.in. zasady i tryb sprawowania przez komórki organizacyjne MKiŚ spraw z zakresu nadzoru Ministra nad jednostkami organizacyjnymi podległymi Ministrowi lub przez niego nadzorowanymi. Nadzór sprawowany przez właściwe komórki organizacyjne Ministerstwa jest nadzorem m.in. w obszarze personalnym, finansowym i pozafinansowym (merytorycznym) oraz formalno-prawnym (ust. 7 Zasad ogólnych).

NIK zauważa, że w MKiŚ co do zasady przestrzegano powyższych zasad w stosunku do jednostek podległych, jednak działania w ramach przyjętego systemu nadzoru i kontroli nie były skuteczne ze względu na:

- 1) nierzetelne udzielenie przez Ministra dotacji celowej na zakup czterech sztuk busów elektrycznych przystosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami w rejon Morskiego Oka; przed zawarciem umowy dotacji nie zostały określone zasady wykorzystania ww. pojazdów oraz nie opracowano programu edukacyjnego zakładającego ich wykorzystanie;
- 2) nierzetelne rozliczenie umowy dotacji celowej przez Dyrektora Departamentu Budżetu udzielonej Karkonoskiemu PN na remont szlaku niebieskiego – Drogi Jubileuszowej prowadzącej na Śnieżkę oraz usuwania skutków powodzi na terenie Karkonoskiego PN; umowy dotyczące ośmiu wydatków ujętych w rozliczeniu dotacji celowej na łączną kwotę 1161,8 tys. zł zostały zawarte przed podpisaniem umowy dotacji oraz zmianą planu finansowego Karkonoskiego PN i park zapewnił finansowanie ww. zadań z innego źródła;
- 3) nierzetelną weryfikację przez Ministra pełniącego rolę Instytucji Pośredniczącej, propozycji trzech projektów (fiszek) zgłoszonych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska oraz siedmiu fiszek zgłoszonych przez parki narodowe, w ramach naboru niekonkurencyjnego w programie FEnIKS 2021–2027, w terminie zgodnym z pkt 138 Systemu oceny. Regulacja ta określała, że zgłoszone projekty powinny być poddane weryfikacji przez IP w terminie 30 dni (z możliwością wydłużenia za zgodą Instytucji Zarządzającej o 15 dni) od momentu zgłoszenia projektów. IP nie zwracała się do IZ o wydłużenie terminu weryfikacji fiszek.

Ponadto, Minister przed wypowiedzeniem „Porozumienia w sprawie stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania” zawartego z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz wypowiedzeniem przez NFOŚiGW umowy nr 1036/2023/Wn-50/MN-PO/D zawartej z IRŚ-PIB nie zapewniła uzgodnienia z Ministrem Infrastruktury: ram prawnych dla funkcjonowania systemu stałego monitoringu zagrożeń

śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania. Ponadto Minister podejmując inicjatywę w zakresie tworzenia systemu oraz włączenia go do Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez GIOŚ nie uzgodniła z Ministrem Infrastruktury form i sposobu prowadzenia planowanego monitoringu, a to minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, zgodnie z art. 350 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁴¹ jest właściwy do określenia form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych wód powierzchniowych. Brak uzgodnienia ww. kwestii rodzi ryzyko utworzenia systemu monitoringu niespełniającego wymagań kluczowych interesariuszy, w tym utraty dotychczasowego dorobku projektu, a w konsekwencji ryzyko naruszenia zasady określonej w art. 44 ust. 3 pkt 1 u.f.p., dotyczącej uzyskania najlepszych efektów z poniesionych nakładów. Powyższe było działaniem nierzetelnym.

⁴¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, ze zm.

7. INFORMACJE DODATKOWE

Do Ministra Klimatu i Środowiska skierowano wystąpienie pokontrolne, w którym NIK wniosła o:

1. Zapewnienie adekwatnych i skutecznych mechanizmów kontroli zarządczej – po dokonaniu ponownej identyfikacji ryzyk odnoszących się do zadań skontrolowanych przez NIK – w celu:
 - udzielania dotacji celowych po weryfikacji przygotowania jednostki dotowanej do realizacji zadania oraz potrzeb beneficjentów przed wystąpieniem o uruchomienie środków z rezerw celowych oraz podpisaniem umowy dotacji;
 - zapewnienia terminowej weryfikacji fizek projektowych dotyczących projektów w ramach programu FEnIKS 2021–2027;
 - weryfikacji wykonywania zawartych umów zgodnie z ich zapisami;
 - dokumentowania w aktach osobowych zakresu obowiązków pracowników spoza korpusu służby cywilnej;
 - planowania wydatków we właściwych częściach budżetowych.
2. Niezwłoczne zakończenie prac nad projektem ustawy zmieniającej ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych⁴² i skierowanie go do uzgodnień międzyresortowych.
3. Zapewnienie w uzgodnieniu z MI ram prawnych dla funkcjonowania systemu stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania oraz form i sposobu prowadzenia planowanego monitoringu.

Do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska skierowano wystąpienie pokontrolne, w którym NIK wniosła o:

1. Zmianę zakładowego planu kont w celu uwzględnienia w nim konta księgowego 249.
2. Wzmocnienie mechanizmów kontroli zarządczej w obszarze:
 - ewidencji i dochodzenia należności przeterminowanych;
 - celowości podejmowania decyzji o blokowaniu niewykorzystanych środków;
 - planowania środków na wydatki bieżące, celem uniknięcia konieczności rezygnacji z realizacji zaplanowanych zadań;
 - terminowego rozliczania umów o dofinansowanie;
 - prowadzenia postępowań o zamówienie publiczne zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi;
 - analizy ryzyka i kontroli wewnętrznej.

⁴² Dz. U. z 2024 r. poz. 1505, ze zm.

8. ZAŁĄCZNIKI

8.1. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO

Lp.	Nazwa jednostki podległej	Wykonanie 2024				Udział w wydatkach części ogółem
		Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym wydatki na wynagrodzenia według Rb-70	
						tys. zł
1.	Dysponent części	2 270,0	184 601,0	751 763,8	259 036,0	-
2.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska (dysponent III stopnia)	292,5	180 100,0	75 431,1	44 109,4	10,0

Opracowanie własne na podstawie wyników kontroli NIK.

8.2. DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK FUNKCJONUJĄCYCH W RAMACH CZĘŚCI 51 – KLIMAT

Lp.	Nazwa jednostki podległej	Wykonanie 2024				Udział w wydatkach części ogółem
		Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Dochody	Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich	w tym wydatki na wynagrodzenia według Rb-70	
						tys. zł
1.	Dysponent części	1 762,0	14 699 247,9	4 477 691,9	233 049,2	-
2.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska (dysponent III stopnia)	489,3	14 310 780,8	143 865,8	81 731,0	3,2
3.	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	1 271,9	993,8	331 188,2	306 835,4	7,4

Opracowanie własne na podstawie wyników kontroli NIK.

8.3. WYKAZ OCEN KONTROLOWANYCH JEDNOSTEK

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności*	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę
1.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska część 41 – Środowisko	Paulina Hennig-Kloska Minister Klimatu i Środowiska	O	Departament Środowiska
2.	Ministerstwo Klimatu i Środowiska część 51 – Klimat	Paulina Hennig-Kloska Minister Klimatu i Środowiska	O	Departament Środowiska
3.	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie	Anna Dębowiec I Zastępca Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (kierownik jednostki w okresie objętym kontrolą)	O	Departament Środowiska

* Użyty skrót oznacza: P – ocena pozytywna, O – w formie opisowej, N – negatywna

8.4. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO

Oceny wykonania budżetu w części 41 – Środowisko dokonano, stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Dochody (D)⁴³: 184 601,0 tys. zł

Wydatki (W)⁴⁴: 751 763,8 tys. zł

Łączna kwota ($G = D + W$): 936 364,8 tys. zł

Waga dochodów w łącznej kwocie ($Wd = D : G$): 0 – nie były badane.

Waga wydatków w łącznej kwocie ($Ww = W : G$): 1

Nieprawidłowości w dochodach: dochody nie były badane.

Ocena częściowa dochodów (Od): dochody nie były badane.

Nieprawidłowości w wydatkach: 0 zł.

Ocena częściowa wydatków została obniżona o 2 punkty ze względu na niżej wymienione nieprawidłowości:

1. Minister udzieliła w 2024 r. Tatrzańskiemu PN dotacji celowej w wysokości 3700,0 tys. zł na zakup czterech busów elektrycznych przystosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnościami w rejon Morskiego Oka, pomimo że przed zawarciem umowy nie zostały określone zasady ich wykorzystania oraz nie opracowano programu edukacyjnego zakładającego ich wykorzystanie. Powyższe świadczy o nierzetelnej weryfikacji w MKiŚ przygotowania jednostki dotowanej do realizacji ww. zadania, a tym samym nieskutecznym funkcjonowaniu kluczowych mechanizmów kontrolnych w zakresie udzielania dotacji i nadzoru nad działalnością dotacyjną.
2. Dyrektor Departamentu Budżetu przyjęła rozliczenie umowy dotacji celowej Karkonoskiego PN na remont szlaku niebieskiego – Drogi Jubileuszowej prowadzącej na Śnieżkę oraz usuwania skutków powodzi na terenie Karkonoskiego PN, pomimo że umowy dotyczące ośmiu wydatków ujętych w rozliczeniu dotacji celowej na łączną kwotę 1234,9 tys. zł zostały zawarte przed podpisaniem umowy dotacji oraz zmianą planu finansowego Karkonoskiego PN i park zapewnił finansowanie ww. zadań z innego źródła. Powyższe świadczy o nierzetelnej weryfikacji w MKiŚ potrzeb beneficjentów przed wystąpieniem o uruchomienie środków z rezerw celowych oraz podpisaniem umowy dotacji, a tym samym nieskutecznym funkcjonowaniu kluczowych mechanizmów kontrolnych w zakresie udzielania dotacji i nadzoru nad działalnością dotacyjną.
3. Niepobranie do 26 lutego 2025 r. przez Głównego Księgowego dysponenta III stopnia kary umownej w wysokości 0,9 tys. zł, co było działaniem niezgodnym z § 11 ust. 4 umowy nr BZKL-WRZ-25/2024 z 15 listopada 2024 r., zawartej z wykonawcą na usługę polegającą na opracowaniu i przeprowadzeniu dwudniowego szkolenia pt. „Myślenie krytyczne”.
4. Przy realizacji umowy nr DEK/16/2024 z 27 września 2024 r. na przygotowanie i realizację ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej na temat różnorodności biologicznej skierowanej do dzieci, pracownik MKiŚ wyznaczony do kontaktu z wykonawcą przekazał wykonawcy decyzję o odstąpieniu od zamieszczenia logotypu i hasła kampanii

⁴³ Wysokość dochodów prezentujemy w przypadku każdej części, jednakże w częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody lub windykacja należności, a prowadzona jest analiza porównawcza) dochodów, to nie dokonuje się oceny częściowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

⁴⁴ Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich. Wydatki budżetu państwa prezentujemy łącznie z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku (jeśli takie wystąpiły).

na przygotowywanych kostiumach, będących jednym z elementów zamówienia, mimo wymogu określonego w § 15 ust. 1 tej umowy. Wykonawca potwierdził, że nie wystąpiły przesłanki do odstąpienia od tego wymagania określone § 15 ust. 2 tej umowy związane z brakiem możliwości umieszczenia wymaganych elementów. Decyzję o niezamieszczeniu logotypu i hasła kampanii podjął Dyrektor Departamentu Edukacji i Komunikacji w MKiŚ, nie dokonując jednak jako osoba upoważniona do reprezentowania zamawiającego zmiany zakresu przedmiotu zamówienia z zachowaniem formy określonej w § 11 ust. 6 umowy. Osoba wyznaczona do kontaktu, która przekazała wspomnianą decyzję wykonawcy, nie miała pełnomocnictwa do zmiany treści stosunku prawnego. W efekcie zmiana zakresu zamówienia była nieważna.

5. Dyrektor Biura Zarządzania Kapitałem Ludzkim⁴⁵ dokonywała rozliczania usług zrealizowanych w ramach dwóch umów nr BZKL-WK-1/2024 z 9 stycznia 2024 r. oraz BZKL-WK-26/2024 z 25 listopada 2024 r. według ustalonego w Ministerstwie Klimatu i Środowiska jednolitego klucza podziałowego, który był wskaźnikiem procentowym udziału poszczególnych części budżetowych w finansowaniu stałych kosztów utrzymania. W 2024 r. wskaźniki te wynosiły: dla części 41 – 30 %, a dla części 51 – 50 %. Było to niezgodne z pkt 3 rozdziału 5 Podział kosztów stałych na części budżetowe w dziale X Zasady rachunkowości i prowadzenia ewidencji finansowo-księgowej polityki rachunkowości oraz procedur kontroli finansowej MKiŚ⁴⁶, gdzie wskazano, że koszty działalności Ministerstwa są kwalifikowane do poszczególnych części budżetowych zgodnie z faktyczną realizacją zadań (za wyjątkiem kosztów stałych obejmujących m.in. koszty eksploatacyjne).
6. Dyrektor BZKL nie zapewniła udokumentowania w aktach osobowych pracownika spoza korpusu służby cywilnej zapoznania go z zakresem obowiązków, co było działaniem nierzetelnym.
7. Minister pełniąca⁴⁷ rolę Instytucji Pośredniczącej⁴⁸ nie zapewniła przeprowadzenia procedury weryfikacji propozycji trzech projektów (fiszek) zgłoszonych przez GDOŚ oraz siedmiu fiszek zgłoszonych przez parki narodowe, w ramach naboru niekonkurencyjnego w programie FEnIKS 2021–2027, w terminie zgodnym z pkt 138 Systemu oceny. Regulacja ta określała, że zgłoszone projekty powinny być poddane weryfikacji przez IP w terminie 30 dni (z możliwością wydłużenia za zgodą Instytucji Zarządzającej⁴⁹ o 15 dni) od momentu zgłoszenia projektów. IP nie zwracała się do IZ o wydłużenie terminu weryfikacji fiszek.

Ocena częściowa wydatków (Ow): w formie opisowej.

Łączna ocena dochodów i wydatków (ŁO⁵⁰): w formie opisowej.

Opinia o sprawozdaniach: NIK opiniuje pozytywnie sporządzone przez dysponenta części 41 – Środowisko łączne roczne sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych z wyłączeniem sprawozdania Rb-70 o stanie zatrudnienia i o wynagrodzeniach.

Ocena ogólna: w formie opisowej.

⁴⁵ Dalej: „BZKL”.

⁴⁶ Załącznik do zarządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 23 grudnia 2024 r. (Dz. Urz. MKiŚ poz. 92).

⁴⁷ Na podstawie porozumienia z 14 grudnia 2022 r. zawartego pomiędzy Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej a Ministrem Klimatu i Środowiska.

⁴⁸ Dalej: „IP”.

⁴⁹ Dalej: „IZ”, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej.

⁵⁰ $\text{ŁO} = \text{Od} \times \text{Wd} + \text{Ow} \times \text{Ww}$

8.5. KALKULACJA OCENY OGÓLNEJ W CZĘŚCI 51 – KLIMAT

Oceny wykonania budżetu w części 51 – Klimat dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Dochody (D)⁵¹: 14 699 247,9 tys. zł

Wydatki (W)⁵²: 4 477 691,9 tys. zł

Łączna kwota (G = D + W): 19 176 939,8 tys. zł

Waga dochodów w łącznej kwocie (Wd = D : G): 0,8

Waga wydatków w łącznej kwocie: (Ww = W : G): 0,2

Nieprawidłowości w dochodach: 0.

Ocena cząstkowa dochodów (Od): pozytywna.

Nieprawidłowości w wydatkach: 0.

Ocena cząstkowa wydatków została obniżona o jeden punkt ze względu na niżej wymienione nieprawidłowości w MKiŚ oraz GIOŚ:

1. Główny księgowy dysponenta III stopnia ujęła wydatek za wykonanie ekspertyzy w § 4300 „Zakup usług pozostałych”, co było niezgodne z załącznikiem nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.
2. Dyrektor jednego departamentu w 2024 r. nieterminowo przekazał do NFOŚiGW rozliczenie zaliczek otrzymanych w ramach umowy zawartej przez Głównego Inspektora z NFOŚiGW, finansowanej z rezerwy celowej poz. 59 „Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej”, co było niezgodne z pkt 12 rozdziału IV umowy nr 50/2019/Wn-50/MN-PO/D z 18 lutego 2019 r.
3. Główny Inspektor wraz z I Zastępcą Głównego Inspektora odstąpił od wykonania zadania "System do wizualizacji wyników automatycznych pomiarów z sond wieloparametrowych", bez przeprowadzenia pogłębionej analizy potrzeb i możliwości przejęcia i wykorzystania systemu od IRŚ-PIB.
4. Dyrektor DZPŚ dokonał oszacowania wartości zamówienia „Zakupu aplikacji do zarządzania flotą BSP”, pięć miesięcy przed wszczęciem postępowania, co było niezgodne z § 5 ust. 5 Regulaminu udzielania zamówień. Ponadto Kierownik Zespołu ds. Stosowania Techniki Specjalnej w DZPŚ nie sporządził notatki informującej o przyczynach pozyskania informacji od mniejszej liczby potencjalnych wykonawców planowanego zamówienia, o której mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 ww. regulaminu udzielania zamówień oraz sporządził nierzetelnie notatkę służbową dotyczącą wskazania źródła finansowania przedmiotowego zamówienia.
5. Główny Inspektor nie zaplanował środków w odpowiedniej wysokości na zakup energii w 2024 r., co – w wyniku związanych z tym faktem zmian planu finansowego GIOŚ – skutkowało niezrealizowaniem sześciu zadań finansowanych ze środków rezerwy celowej poz. 59 dotyczących PMŚ.

⁵¹ Wysokość dochodów prezentujemy w przypadku każdej części, jednakże w częściach budżetu państwa, w których zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa nie są badane dochody lub windykacja należności (analiza porównawcza) nie dokonuje się oceny cząstkowej dla dochodów i przy ustalaniu wartości G nie uwzględnia się kwoty dochodów.

⁵² Łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich. Wydatki budżetu państwa prezentujemy łącznie z wydatkami, które nie wygasły z upływem roku.

6. Dyrektor Generalny nie podjął działań w celu skorzystania z wynikającej z art. 177 u.f.p. możliwości dokonania blokady środków w wysokości 1090,5 tys. zł, przeznaczonych na realizację siedmiu projektów w ramach Perspektywy Finansowej 2021–2027, w sytuacji, gdy pomimo zamiaru dalszej realizacji przedmiotowych zadań dysponował wiedzą o braku możliwości wykorzystania ww. środków w 2024 r.
7. W 2024 r. Dyrektor Generalny w GIOŚ nie opracował zasad i procedur potwierdzenia wykonania dodatkowych zadań związanych z przygotowaniem i sprawowaniem Przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r. oraz finansowanych ze środków UE, za które pracownicy GIOŚ otrzymali dodatek zadaniowy.
8. W GIOŚ nie ustalono zasad monitorowania i rozliczania przez Dyrektora DZPŚ zadań dodatkowych realizowanych przez czterech pracowników DZPŚ.

Ocena częściowa wydatków (Ow): w formie opisowej.

Łączna ocena dochodów i wydatków (ŁO⁵³): pozytywna.

Opinia o sprawozdaniach: NIK opiniuje pozytywnie sporządzone przez dysponenta części 51 – Klimat łączne roczne sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych z wyłączeniem sprawozdania Rb-70 o stanie zatrudnienia i o wynagrodzeniach.

Ocena ogólna została obniżona o jeden punkt ze względu na niżej wymienione nieprawidłowości:

1. Była Minister nie zapewniła opracowania projektu ustawy o zmianie ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych mającego na celu transpozycję do polskiego porządku prawnego dyrektywy 2023/959, m.in. w zakresie zmiany art. 10 ust. 3 dyrektywy ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz decyzję (UE) 2015/1814 w sprawie ustanowienia i funkcjonowania rezerwy stabilności rynkowej dla unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych 2003/87/WE⁵⁴, w terminie umożliwiającym ustawodawcy przyjęcie tej ustawy przed upływem terminu transpozycji, tj. do 31 grudnia 2023 r., natomiast Minister od dnia objęcia stanowiska 13 grudnia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli nie zapewniła zakończenia prac w MKiŚ nad ww. projektem i przekazania ich do dalszych prac legislacyjnych.
2. Była Minister zaplanowała wydatki na realizację projektów z zakresu infrastruktury energetycznej w budżecie środków europejskich w części 51, pomimo że zgodnie z art. 7a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej sprawy związane z infrastrukturą energetyczną, w tym funkcjonowaniem systemów energetycznych, z uwzględnieniem zasad racjonalnej gospodarki i potrzeb bezpieczeństwa energetycznego kraju zostały przypisane do działu energia, tj. do części 47.
3. Minister przed wypowiedzeniem „Porozumienia w sprawie stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania” zawartego z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz wypowiedzeniem przez NFOŚiGW umowy nr 1036/2023/Wn-50/MN-PO/D zawartej z IRŚ-PIB nie zapewniła uzgodnienia z Ministrem Infrastruktury: ram prawnych dla funkcjonowania systemu stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania. Ponadto Minister podejmując inicjatywę w zakresie tworzenia systemu oraz włączenia go do Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez GIOŚ nie uzgodniła z Ministrem Infrastruktury form i sposobu prowadzenia planowanego monitoringu, a to minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, zgodnie z art. 350 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne jest właściwy

⁵³ ŁO = Od x Wd + Ow x Ww.

⁵⁴ Dalej: „dyrektywa 2003/87/WE” (Dz. Urz. UE L 275 str. 32 ze zm.).

do określenia form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych wód powierzchniowych. Powyższe było działaniem nierzetelnym.

4. Była Minister zaplanowała wydatki na realizację projektów z zakresu infrastruktury energetycznej w budżecie środków europejskich w części 51, pomimo że zgodnie z art. 7a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej sprawy związane z infrastrukturą energetyczną, w tym funkcjonowaniem systemów energetycznych, z uwzględnieniem zasad racjonalnej gospodarki i potrzeb bezpieczeństwa energetycznego kraju zostały przypisane do działu energia, tj. do części 47.
5. Minister przed wypowiedzeniem „Porozumienia w sprawie stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania” zawartego z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz wypowiedzeniem przez NFOŚiGW umowy nr 1036/2023/Wn-50/MN-PO/D zawartej z IRŚ-PIB nie zapewniła uzgodnienia z Ministrem Infrastruktury: ram prawnych dla funkcjonowania systemu stałego monitoringu zagrożeń śródlądowych wód powierzchniowych wraz z systemem wczesnego ostrzegania. Ponadto Minister podejmując inicjatywę w zakresie tworzenia systemu oraz włączenia go do Państwowego Monitoringu Środowiska realizowanego przez GIOŚ nie uzgodniła z Ministrem Infrastruktury form i sposobu prowadzenia planowanego monitoringu, a to minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, zgodnie z art. 350 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne jest właściwy do określenia form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych wód powierzchniowych. Powyższe było działaniem nierzetelnym.
6. Niepobranie do 26 lutego 2025 r. przez Głównego Księgowego dysponenta III stopnia kary umownej w wysokości 2,2 tys. zł, było działaniem niezgodnym z § 11 ust. 4 umowy nr BZKL-WRZ-25/2024 z 15 listopada 2024 r., zawartej z wykonawcą na usługę polegającą na opracowaniu i przeprowadzeniu dwudniowego szkolenia pt. „Myślenie krytyczne” finansowaną z obu ww. części.
7. Dyrektor BZKL dokonywała rozliczania usług zrealizowanych w ramach dwóch umów nr BZKL-WK-1/2024 z 9 stycznia 2024 r. oraz BZKL-WK-26/2024 z 25 listopada 2024 r. według ustalonego w Ministerstwie Klimatu i Środowiska jednolitego klucza podziałowego, który jest wskaźnikiem procentowym udziału poszczególnych części budżetowych w finansowaniu stałych kosztów utrzymania. W 2024 r. wskaźniki te wynosiły: dla części 41 – 30 %, a dla części 51 – 50 %. Było to niezgodne z pkt 3 rozdziału 5 Podział kosztów stałych na części budżetowe w dziale X Zasady rachunkowości i prowadzenia ewidencji finansowo-księgowej polityki rachunkowości oraz procedur kontroli finansowej MKiŚ, gdzie wskazano, że koszty działalności Ministerstwa są kwalifikowane do poszczególnych części budżetowych zgodnie z faktyczną realizacją zadań (za wyjątkiem kosztów stałych obejmujących m.in. koszty eksploatacyjne).

Ocena ogólna: w formie opisowej.

8.6. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa budżetowa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 41 – Środowisko, w tym:		191 661,9	188 001,0	184 601,0	96,3	98,2
1.	Dział 020 „Leśnictwo”	4 863,0	7 817,0	2 459,5	50,6	31,5
1.1	Rozdział 02003 „Biuro Nasiennictwa Leśnego”	2,9	-	13,4	462,1	x
1.2	Rozdział 02080 „Działalność badawczo-rozwojowa”	0,5	-	-	-	x
1.3	Rozdział 02095 „Pozostała działalność”	4 859,6	7 817,0	2 446,1	50,3	31,3
1.3.1.	§ 0870 „Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych”	4 857,6	7 817,0	2 445,2	50,3	31,3
2.	Dział 710 „Działalność usługowa”	184 525,5	179 194,0	180 342,7	97,7	100,6
2.1	Rozdział 71095 „Pozostała działalność”	184 525,5	179 194,0	180 342,7	97,7	100,6
2.1.1.	§ 0590 „Wpływy z opłat za koncesje i licencje”	159 019,5	160 567,0	153 034,4	96,2	95,3
2.1.2	§ 0750 „Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa”	25 204,4	18 500,0	26 868,8	106,6	145,2
2.1.3	§ 0920 Wpływy z pozostałych odsetek	211,2	50,0	298,0	141,1	596,0
3.	Dział 750 „Administracja publiczna”	38,3	29,0	55,3	144,4	190,7
3.1.	Rozdział 75001 „Urzędy centralnych i naczelných organów administracji rządowej”	38,3	29,0	55,3	144,4	190,7
4.	Dział 801 „Oświata i wychowanie”	131,6	96,0	104,8	79,6	109,2
4.1	Rozdział 80115 „Technika”	131,6	96,0	104,8	79,6	109,2
5.	Dział 854 „Edukacyjna opieka wychowawcza”	37,2	27,0	27,3	73,4	101,1
5.1.	Rozdział 85410 „Internaty i bursy szkolne”	37,2	27,0	27,3	73,4	101,1
6.	Dział 900 „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”	1 593,7	648,0	1 103,2	69,2	170,2
6.1	Rozdział 90022 – „Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska”	153,0	86,0	25,5	16,7	29,7
6.1.1	§ 0940 „Wpływy z rozliczeń/ zwrotów z lat ubiegłych”	103,6	80,0	13,4	12,9	16,8
6.2	Rozdział 90023 „Regionalne dyrekcje ochrony środowiska”	1 440,7	562,0	1 077,7	74,8	191,8
6.2.1	§ 0750 „Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa”	913,9	538,0	817,0	89,4	151,9
6.2.2	§ 0950 „Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów”	119,9	-	105,9	88,3	x

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa budżetowa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
7.	Dział 925 „Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody”	472,6	190,0	508,2	107,5	267,5
7.1	Rozdział 92501 „Parki narodowe”	472,6	190,0	508,2	107,5	267,5
7.1.1	§ 0920 „Wpływy z pozostałych odsetek”	453,8	190,0	501,1	110,4	263,7

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. poz. 122, ze zm.).

8.7. DOCHODY BUDŻETOWE W CZĘŚCI 51 – KLIMAT

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa budżetowa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 51 – Klimat, w tym:		18 897 150,4	14 608 642,0	14 699 247,9	77,8	100,6
1.	Dział 020 „Leśnictwo”	78,3	-	32,1	41,0	x
1.1.	Rozdział 02095 „Pozostała działalność”	78,3	-	32,1	41,0	x
2.	Dział 750 „Administracja publiczna”	667,5	556,0	917,8	137,5	165,1
2.1.	Rozdział 75001 „Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej”	667,5	556,0	917,8	137,5	165,1
2.1.1	§ 0750 „Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze”	460,2	497,0	500,0	108,6	100,6
2.1.2	§ 0950 „Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów”	57,3	-	290,2	506,5	x
3.	Dział 900 „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”	18 896 404,6	14 608 086,0	14 698 298,0	77,8	100,6
3.1.	Rozdział 90011 „Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej”	421 083,6	443 279,0	387 441,0	92,0	87,4
3.1.1	§ 0929 „Wpływy z pozostałych odsetek – współfinansowanie projektów z udziałem środków UE”	635,2	-	10 220,6	1 609,0	x
3.1.2	§ 6696 „Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności, dotyczące dochodów majątkowych – współfinansowanie projektów z udziałem innych środków bezzwrotnych”	-	-	2 405,3	x	x
3.1.3	§ 8510 „Wpływy z różnych rozliczeń”	420 471,2	443 279,0	374 564,0	89,1	84,5
3.2.	Rozdział 90014 „Inspekcja Ochrony Środowiska”	1 242,1	328,0	993,8	80,0	303,0
3.2.1	§ 0870 „Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych”	54,0	10,0	226,4	419,3	2 264,0
3.2.2	§ 0950 „Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów”	1 056,0	140,0	550,9	52,2	393,5
3.3.	Rozdział 90026 „Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami”	184 811,1	185 661,0	190 641,0	103,2	102,7
3.3.1.	§ 0240 „Wpływy z opłaty recyklingowej”	172 994,5	174 500,0	178 745,4	103,3	102,4
3.3.2.	§ 0620 „Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości”	10 644,5	10 301,0	10 878,0	102,2	105,6

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa budżetowa ¹⁾	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
3.3.3	§ 0920 „Wpływy z pozostałych odsetek”	1 172,1	860,0	1 017,6	86,8	118,3
3.4.	Rozdział 90095 „Pozostała działalność”	18 289 267,8	13 978 818,0	14 119 222,2	77,2	101,0
3.4.1.	§ 0520 „Wpływy z handlu uprawnieniami do emisji”	18 289 266,8	13 978 818,0	14 119 221,4	77,2	101,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122, ze zm.).

8.8. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem cz. 41 – Środowisko, w tym:	599 974,9	631 203,0	921 381,5	748 358,1	124,7	118,6	81,2
1.	Dział 020 „Leśnictwo”	5 348,7	2 935,0	5 558,8	5 548,4	103,7	189,0	99,8
1.1.	Rozdział 02003 “Biuro Nasiennictwa Leśnego”	1 956,0	2 135,0	2 135,0	2 124,6	108,6	99,5	99,5
1.1.1	§ 4020 „Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej”	757,6	745,0	922,6	920,2	121,5	123,5	99,7
1.2.	Rozdział 02080 „Działalność badawczo-rozwojowa”	105,0	-	105,0	105,0	100,0	x	100,0
1.3.	Rozdział 02095 „Pozostała działalność”	3 287,7	800,0	3 318,8	3 318,8	100,9	414,9	100,0
1.3.1	§ 2830 „Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych [...]”	3 137,7	800,0	3 168,8	3 168,8	101,0	396,1	100,0
2.	Dział 710 „Działalność usługowa”	27 438,6	57 689,0	69 155,0	68 020,0	247,9	117,9	98,4
2.1.	Rozdział 71095 „Pozostała działalność”	27 438,6	57 689,0	69 155,0	68 020,0	247,9	117,9	98,4
2.1.1	§ 2830 „Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych”	12 856,0	47 045,0	52 305,0	52 234,4	406,3	111,0	99,9
3.	Dział 750 „Administracja publiczna”	59 902,9	64 893,0	77 028,1	75 169,9	125,5	115,8	97,6
3.1.	Rozdział 75001 „Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej”	59 805,3	64 853,0	74 557,0	73 306,5	122,6	113,0	98,3
3.1.1	§ 4020 „Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej”	27 966,9	33 471,0	33 922,3	33 908,6	121,2	101,3	100,0
3.1.2	§ 4110 „Składki na ubezpieczenie społeczne”	6 009,6	7 088,0	7 168,7	7 061,2	117,5	99,6	98,5
3.2.	Rozdział 75076 „Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej”	-	-	2 327,8	1 768,9	x	x	76,0
3.3.	Rozdział 75080 „Działalność badawczo-naukowa”	97,6	40,0	94,8	92,3	94,6	230,8	97,4
3.4.	Rozdział 75095 „Pozostała działalność”	-	-	48,5	2,2	x	x	4,5

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 122, ze zm.).

8.9. WYDATKI BUDŻETU PAŃSTWA W CZĘŚCI 51 – KLIMAT

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem cz. 51 – Klimat, w tym:	510 624,9	466 531,0	600 588,7	579 468,5	113,5	124,2	96,5
1.	Dział 020 „Leśnictwo”	4 261,4	1 652,0	1 582,2	1 460,2	34,3	88,4	92,3
1.1.	Rozdział 02095 „Pozostała działalność”	4 261,4	1 652,0	1 582,2	1 460,2	34,3	88,4	92,3
2.	Dział 150 „Przetwórstwo przemysłowe”	-	6 259,0	7 113,7	6 724,0	x	107,4	94,5
2.1.	Rozdział 15095 „Pozostała działalność”	-	6 259,0	7 113,7	6 724,0	x	107,4	94,5
2.1.1	§ 2008 „Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich finansowanie ze środków UE”	-	5 133,0	5 944,6	5 620,6	x	109,5	94,5
3.	Dział 750 „Administracja publiczna”	113 402,9	135 754,0	155 344,3	144 215,3	127,2	106,2	92,8
3.1	Rozdział 75001 „Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej”	113 361,3	135 666,0	153 112,4	142 705,4	125,9	105,2	93,2
3.1.1	§ 4010 „Wynagrodzenia osobowe pracowników”	4 855,7	5 264,0	5 351,9	5 325,5	109,7	101,2	99,5
3.1.2	§ 4020 „Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej”	39 972,5	48 126,0	50 267,7	50 245,5	125,7	104,4	100,0
3.1.3	§ 4025 „Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej finansowanie z innych środków bezzwrotnych”	1 127,8	1 290,0	1 371,3	1 317,6	116,8	102,1	96,1
3.1.4	§ 4028 „Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej finansowanie ze środków UE”	6 763,6	16 909,0	18 367,8	15 819,0	233,9	93,6	86,1
3.1.5	§ 4029 „Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej współfinansowanie ze środków UE”	1 193,6	2 997,0	3 232,2	2 783,3	233,2	92,9	86,1
3.1.6	§ 4040 „Dodatkowe wynagrodzenie roczne”	3 086,0	3 736,0	3 241,6	3 241,6	105,0	86,8	100,0
3.1.7	§ 4110 „Składki na ubezpieczenie społeczne”	7 532,8	9 318,0	9 641,3	9 212,5	122,3	98,9	95,6
3.1.8	§ 4118 „Składki na ubezpieczenie społeczne finansowanie ze środków UE”	1 172,0	3 140,0	3 598,7	2 879,8	245,7	91,7	80,0
3.1.9	§ 4120 „Składki na Fundusz Pracy”	1 022,1	1 406,0	1 342,4	1 251,4	122,4	89,0	93,2
3.1.10	§ 4270 „Zakup usług remontowych”	246,7	308,0	2 168,6	1 985,6	804,9	644,7	91,6

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa zweryfikowanych przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 122, ze zm.).

8.10. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2023			Wykonanie 2024			
		Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełno-zatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełno-zatrudnionego	8:5
			tys. zł	zł		tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem według statusu zatrudnienia, w tym:	2 215,0	218 312,6	8 213,4	2 270,0	259 036,0	9 509,4	115,8
	01 – osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	420,0	35 045,4	6 953,5	409,0	38 423,8	7 828,8	112,6
	02 – osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	5,0	1 535,7	25 594,1	6,0	1 550,0	21 527,9	84,1
	03 – członkowie korpusu służby cywilnej	1 388,0	146 462,7	8 793,4	1 418,0	172 843,1	10 157,7	115,5
	14 – nauczyciele zatrudnieni w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej	402,0	35 268,8	7 311,1	437,0	46 219,1	8 813,7	120,6
1.	Dział 020 „Leśnictwo”	9,0	937,0	8 675,8	8,0	1 070,2	11 147,1	128,5
1.1.	Rozdział 02003 „Biuro Nasiennictwa Leśnego”	9,0	937,0	8 675,8	8,0	1 070,2	11 147,1	128,5
1.1.1	01	1,0	146,9	12 243,8	1,0	111,2	9 264,1	75,7
1.1.2	03	8,0	790,1	8 229,8	7,0	959,0	11 416,1	138,7
2.	Dział 750 „Administracja publiczna”	291,0	37 262,1	10 670,7	292,0	44 239,4	12 625,4	118,3
2.1	Rozdział 75001 „Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej”	291,0	37 262,1	10 670,7	292,0	43 725,0	12 478,6	116,9
2.1.1	01	68,0	6 587,2	8 072,5	60,0	6 928,9	9 623,4	119,2
2.1.2	02	3,0	660,3	18 340,4	3,0	835,5	23 209,5	126,5
2.1.3	03	220,0	30 014,6	11 369,2	229,0	35 960,6	13 086,1	115,1
2.2	Rozdział 75076 „Prezydencja Rzeczypospolitej Polskiej w UE”	-	-	-	-	514,4	x	x
2.2.1	01	-	-	-	-	32,3	x	x
2.2.2	03	-	-	-	-	482,1	x	x
3.	Dział 801 „Oświata i wychowanie”	464,0	36 748,4	6 599,9	490,0	46 671,5	7 937,3	120,3
3.1.	Rozdział 80115 „Technika”	378,0	31 341,8	6 909,6	402,0	40 197,4	8 332,8	120,6
3.1.1	01	115,0	7 930,2	5 746,5	113,0	9 452,4	6 970,8	121,3
3.1.2	14	263,0	23 411,6	7 418,1	289,0	30 745,0	8 865,3	119,5
3.2.	Rozdział 80117 „Branżowe szkoły I i II stopnia”	6,0	512,5	7 118,0	8,0	665,9	6 936,5	97,5
3.2.1	01	2,0	117,5	4 895,8	2,0	142,0	5 915,3	120,8
3.2.2	14	4,0	395,0	8 229,2	6,0	523,9	7 276,8	88,4
3.3.	Rozdział 80148 „Stołówki szkolne i przedszkolne”	80,0	4 894,1	5 098,1	80,0	5 808,2	6 050,2	118,7
3.3.1	01	80,0	4 894,1	5 098,1	80,0	5 808,2	6 050,2	118,7
4.	Dział 854 „Edukacyjna opieka wychowawcza”	205,0	15 942,6	6 480,7	213,0	20 249,4	7 922,3	122,2
4.1.	Rozdział 85410 „Internaty i bursy szkolne”	205,0	15 942,6	6 480,7	213,0	20 249,4	7 922,3	122,2
4.1.1	01	70,0	4 480,4	5 333,8	71,0	5 299,2	6 219,7	116,6
4.1.2	14	135,0	11 462,2	7 075,5	142,0	14 950,2	8 773,6	124,0
5.	Dział 900 „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”	1 246,0	127 422,5	8 522,1	1 262,0	146 240,7	9 656,7	113,3

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2023			Wykonanie 2024			
		Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełno-zatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełno-zatrudnionego	8:5
			tys. zł	zł		tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.1.	Rozdział 90022 „Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska”	170,0	21 451,0	10 515,2	178,0	25 631,4	11 999,7	114,1
5.1.1	01	19,0	1 931,9	8 473,3	18,0	2 061,6	9 544,4	112,6
5.1.2	02	2,0	875,4	36 474,7	3,0	714,5	19 846,3	54,4
5.1.3	03	149,0	18 643,7	10 427,1	157,0	22 855,3	12 131,3	116,3
5.2.	Rozdział 90023 „Regionalne dyrekcje ochrony środowiska”	1 076,0	105 971,5	8 207,2	1 084,0	120 609,3	9 271,9	113,0
5.2.1	01	65,0	8 957,2	11 483,6	59,0	8 023,2	11 332,2	98,7
5.2.2	03	1 011,0	97 014,3	7 996,6	1 025,0	112 586,1	9 153,3	114,5
6	Dział 925 „Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody”	-	-	-	5,0	564,8	9 413,1	x
6.1	Rozdział 92504 „Ogrody botaniczne, zoologiczne, ośrodki rehabilitacji zwierząt i azyle dla zwierząt”	-	-	-	5,0	564,8	9 413,1	x
6.1.1	01	-	-	-	5,0	564,8	9 413,1	x

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Załącznik nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy.

³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

8.11. ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W CZĘŚCI 51 – KLIMAT

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2023			Wykonanie 2024			
		Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełno-zatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenia według Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełno-zatrudnionego	8:5
			tys. zł	zł		tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem według statusu zatrudnienia²⁾, w tym:	1 628,0	186 195,2	9 530,9	1 762,0	233 049,2	11 022,0	115,6
	01 – osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	95,0	8 712,6	7 642,7	99,0	10 714,1	9 018,6	118,0
	02 – osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	5,0	1 107,0	18 450,1	5,0	1 226,3	20 438,0	110,8
	03 – członkowie korpusu służby cywilnej	1 527,0	176 155,1	9 613,4	1 658,0	221 093,5	11 112,5	115,6
	10 – żołnierze i funkcjonariusze	1,0	220,5	18 372,8	-	15,3	x	x
1.	Dział 750 „Administracja publiczna”	403,0	58 025,7	11 998,7	490,0	81 876,6	13 918,6	116,0
1.1.	Rozdział 75001 „Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej”	403,0	58 025,7	11 998,7	490,0	81 100,9	13 811,3	115,1
1.1.1	01	45,0	4 405,0	8 157,4	50,0	5 817,0	9 726,2	119,2
1.1.2	02	3,0	662,3	18 397,4	3,0	732,9	20 358,7	110,7
1.1.3	03	354,0	52 737,9	12 414,8	437,0	74 535,7	14 229,8	114,6
1.1.4	10	1,0	220,5	18 372,8	-	15,3	x	x
1.2.	Rozdział 75076 „Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej”	-	-	-	-	775,7	x	x
1.2.1	01	-	-	-	-	33,0	x	x
1.2.2	03	-	-	-	-	742,7	x	x
2.	Dział 900 „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”	1 225,0	128 169,5	8 719,0	1 272,0	151 172,6	9 903,9	113,6
2.1.	Rozdział 90014 „Inspekcja Ochrony Środowiska”	1 225,0	128 169,5	8 719,0	1 272,0	151 172,6	9 903,9	113,6
2.1.1	01	50,0	4 307,6	7 179,4	49,0	4 864,1	8 272,2	115,2
2.1.2	02	2,0	444,7	18 529,3	2,0	493,4	20 557,0	110,9
2.1.3	03	1 173,0	123 417,2	8 767,9	1 221,0	145 815,1	9 951,9	113,5

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, zweryfikowanego przez NIK.

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Załącznik nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy.

³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

8.12. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 41 – ŚRODOWISKO

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem w części 41 – Środowisko, w tym:	57 397,0	22 322,0	9 065,1	3 405,7	5,9	15,3	37,6
1.	Dział 750 „Administracja publiczna”	1 572,3	-	-	-	-	x	x
1.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	1 548,2	-	-	-	-	x	x
1.2.	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020	24,1	-	-	-	-	x	x
2.	Dział 801 „Oświata i wychowanie”	1 638,6	-	3 154,2	2 978,9	181,8	x	94,4
2.1.	Program Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027	-	-	741,7	607,7	x	x	81,9
2.2.	Program Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027	-	-	271,0	233,5	x	x	86,2
2.3.	Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027	-	-	535,1	535,1	x	x	100,0
2.4.	Program Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027	-	-	790,7	788,4	x	x	99,7
2.5.	Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027	125,7	-	815,7	814,2	647,7	x	99,8
2.6.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014–2020	1 512,9	-	-	-	-	x	x
3	Dział 900 „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska”	54 186,1	22 322,0	5 910,9	426,8	0,8	1,9	7,2
3.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	53 647,4	-	-	-	-	x	x
3.2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2014–2020	538,7	-	-	-	-	x	x
3.3.	Program Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021–2027	-	777,0	-	-	x	-	x
3.4.	Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027	-	21 545,0	5 797,4	316,3	x	1,5	5,5
3.5.	Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027	-	-	113,5	110,5	x	x	97,4

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej i/lub rocznego sprawozdania Rb-28UE WPR z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej –po weryfikacji przez NIK.

1) Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 122, ze zm.).

8.13. WYDATKI BUDŻETU ŚRODKÓW EUROPEJSKICH W CZĘŚCI 51 – KLIMAT

Lp.	Wyszczególnienie	2023	2024			6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem w cz. 51 – Klimat, w tym:	1 668 854,5	2 024 532,0	3 960 655,9	3 898 223,5	233,6	192,5	98,4
1.	Dział 020 „Leśnictwo”	24 835,2	4 010,0	16 886,6	16 886,2	68,0	421,1	100,0
1.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	24 835,2	4 010,0	16 886,6	16 886,2	68,0	421,1	100,0
2.	Dział 150 „Przetwórstwo przemysłowe”	-	237 029,0	483 668,3	483 583,7	x	204,0	100,0
2.1.	Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021–2027	-	210 327,0	346 782,7	346 698,1	x	164,8	100,0
2.2.	Program Fundusze Europejskie Polska Wschodnia 2021–2027	-	26 702,0	136 885,6	136 885,6	x	512,6	100,0
3.	Dział 750 „Administracja publiczna”	227,9	-	-	-	-	x	x
3.1.	Norweski Mechanizm Finansowy 2014–2021	115,9	-	-	-	-	x	x
3.2.	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014–2021	112,0	-	-	-	-	x	x
3.	dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 643 791,4	1 783 493,0	3 460 101,0	3 397 753,6	206,7	190,5	98,2
3.1.	Norweski Mechanizm Finansowy 2014–2021	584,7	937,0	937,0	764,0	130,7	81,5	81,5
3.2.	Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014–2021	247 870,0	261 396,0	301 297,6	283 263,4	114,3	108,4	94,0
3.3.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	1 395 336,7	317 166,0	475 277,6	475 277,6	34,1	149,9	100,0
3.4.	Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021–2027	-	1 183 180,0	2 672 548,1	2 628 463,8	x	222,2	98,4
3.5.	Program Fundusze Europejskie Polska Wschodnia 2021–2027	-	20 814,0	8 794,4	8 788,6	x	42,2	99,9
3.6.	Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027	-	-	1 246,3	1 196,2	x	x	96,0

Opracowanie własne na podstawie danych z rocznego sprawozdania Rb-28UE z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej i/lub rocznego sprawozdania Rb-28UE WPR z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej –po weryfikacji przez NIK.

¹⁾ Ustawa budżetowa na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 122, ze zm.).

8.14. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Klimatu i Środowiska
8. Minister Finansów
9. Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
10. Komisja do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
11. Komisja Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
12. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej